Ազգ
Azg armenian daily
8 ՄԱՐՏ 1997 ՇԱԲԱԹ # 44 (1298)

Թուրքիայի դեսպանը Թեհրանից եւս է կանչվել Անկարա Իրանի կառավարության պահանջով

ԱՆԿԱՐԱ, 7 ՄԱՐՏԻ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Թեհրանում Թուրքիայի դեսպան Օսման Կորութուրքը եւս է կանչվել Անկարա: Դա պահանջել է Իրանի կառավարությունն ի պատասխան Թուրքիայից իրանցի դիվանագետների Անկարայում Իրանի դեսպանի եւ Ստամբուլում ու Էրզրումում հյուպատոսների վտարման: Սպասվում է նաեւ Ուրմիայում Թուրքիայի հյուպատոսի ժամանումը Անկարա: Թուրքիայի արտգործնախարարությունը դեսպան Կորութուրքի ժամանակ ցությամբ քննարկելու է ստեղծված կացությունը եւ որոշելու հետագա անելիքները: Հաղորդվում է, որ նախագահ Դեմիրելը նամակ է ուղարկել Իրանի նախագահ Ռաֆսանջանիին, որի մեջ շոշափվում են երկկողմ հարաբերությունների հարցերը վերջին իրադարձությունների կապակցությամբ:

ՊԱՏՏՈՒԱԿԱԼԸ

Վարչապետ Արմեն Սարգսյանը հրաժարական է ներկայացրել

Արմեն Սարգսյան. «Ապաքինվելուց հետո կվերադառնամ եւ կծառայեմ հայրենիքին»
Երեւան-Լոնդոն մամլո հեռախոսային ասուլիս վարչապետի հետ

Երբ հետմիջօրեին վարչապետ Արմեն Սարգսյանի հետ հեռախոսային ասուլիսի համար վարչապետարան հրավիրված լրագրողներիս սկզբնական տպավորությունն այն էր որ մեր հանրապետության քաղաքական կյանքում հեռախոսային այդ առաջին ասուլիսի կազմակերպման նպատակը վարչապետի հիվանդության բնույթի եւ Լոնդոնից նրա ձգձգվող վերադարձի հետ կապված առեկոսների ու կասկածների փարատումն էր լինելու: Այնինչ ՀՀ նախագահի եւ վարչապետի անձնակազմից ներկա պաշտոնյաների դեմքին այլ, ծանրակշիռ բան էր հուշում...

Առաջին իսկ հարցին պատասխանելիս վարչապետը տեղեկացրեց, թե ինքն ու բժշկական քննությունները ցույց են տվել, որ իր առողջությունը կարող է տեւել եւս մի քանի [illegible] նախտով, որը մարտի 6-ի երեկոյան է ներկայացրել նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին:

Պատասխանելով մեկ այլ լրագրողի հարցին, թե ինչու է [illegible] ու մինչեւ առողջանալը իրեն ուրիշ անձ փոխարինի, վարչապետը հայտնեց, որ հանրապետության նախագահն արդեն իրեն արել է այդ [illegible] թե ինքը միայն համաձայն չէ, քանի որ վարչապետի աշխատանքը ոչ միայն բարձր պաշտոն է, այլեւ մեծագույն պատասխանատվություն: Վարչապետի ասելով, նման տարբերակի դեպքում կտուժի կառավարության աշխատանքը, կարգապահությունը եւ այն ծրագրերն ու խնդիրները, որոնք դրված են կառավարության առաջ, լուծում չեն ստանա:

Թե ինչ զգացումներով է վարչապետական պաշտոնից հեռանում Ա. Սարգսյանը, ասաց խառը զգացումներով, դեռեւս չիրականացած ծրագրերի ափսոսանքով: Այնուամենայնիվ ավելացրեց, որ մեծ վստահություն ու հավատ ունի, որ այդ ծրագրերը կիրականանան: Նա հույս հայտնեց, եւ այստեղ նրա արդեն իսկ բույլ ձայնը երերաց, որ պաշտոնը թողնում է երախտիքի խոր զգացումներով հանդեպ հայ ժողովուրդը Հայաստանում, Արցախում թե Սփյուռքում: Նա վստահության եւ համագործակցության համար շնորհակալություն հայտնեց ՀՀ նախագահին, [illegible] խորհրդին, Սահմանադրության խորհրդին, կառավարության իր գործընկերներին, Ազգային ժողովին, քաղաքական այն կուսակցություններին, որոնց հետ համագործակցել եւ բանակցելու առիթ է ունեցել, եւ բոլոր նրանց, որոնց հետ համագործակցել է: Վարչապետն ավելացրեց, որ ոչ միայն ինքը, այլեւ հանրապետության նախագահը հավատում են, որ կարեւորագույն խնդիրների լուծման համար անհրաժեշտ է մեր ողջ ժողովրդի ուժերի համախմբումը: Նա համոզում հայտնեց, որ այդ միասնությունը կհաստատվի Հայաստանում, քանի որ ուրիշ ընտրանք չունենք:

Տես ▸ էջ 2

ԱՀԱԲԵԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

«Երեւանյան օրեր» թերթի խմբագիրը ենթարկվել է դաժան ծեծի

Մարտի 7-ին, երեկոյան մոտ ժամը 21-ին դաժան ծեծի է ենթարկվել «Երեւանյան օրեր» թերթի գլխավոր խմբագիր Միքայել Հայրապետյանը: Քաղաքացիական հագուստով երկու երիտասարդ, մտնելով Միքայել Հայրապետյանի բնակարանը, որտեղ տեղակայված է նաեւ խմբագրությունը, իրականացրել են բռնությունը հետեւյալ կերպ: Նրանցից մեկը փակի տակ է առել խմբագրության քարտուղարուհուն, որը խմբագրությունում եղել է միակ անձը Մ. Հայրապետյանից բացի, իսկ մյուսը դաժանորեն ծեծել է խմբագրին, պահանջելով այլեւս թերթ չհրատարակել եւ ընդհանրապես ոչինչ չգրել: Ժամը 22-ի դրությամբ դեպքի վայրում տուժածին եւ վկային հարցաքննում էին Երեւանի Կենտրոնական շրջանի ՆԳ բաժնի աշխատակիցները: Մ. Հայրապետյանը «Նոյյան տապանի» թղթակցին հայտնել է, որ հարձակվողներին չի ճանաչում եւ [illegible] [illegible] [illegible] մեղադրել չի կարող [illegible] մարտնչելու համար կոչվածների մեն չեն վերջ»:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

«Ազգ»-ը իր զայրույթն ու բողոքն է հայտնում եւ օրինապահ մարմիններից պահանջում արագ հայտնաբերել մեղավորներին:

ՄԵԾ ՊԱՀՔ

Վեհափառի պատգամը Սուրբ Սարգիս եկեղեցում

Երեկ Արարատյան հայրապետական թեմի առաջնորդանիստ Սուրբ Սարգիս եկեղեցու երեկոյան ժամերգության Մեծ Պահոց իր հայրապետական պատգամը բերեց Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ա. Ամենայն հայոց կաթողիկոսը: Մեծ Պահոց այս շրջանում կաթողիկոսի պատգամը, հայրական օրհնությունն ու աղոթքը լսելուն ներկա էին Արարատյան հայրապետական թեմի թեմական խորհրդի անդամները եւ հավատացյալների հոծ բազմություն: Չմոռանալով անցյալ տարվա ափանդությունը եւ հաղորդակից լինելով կաթողիկոսը հանձնարարեց հետեւողական լինել Մեծ Պահքին, այն համեմատելով հոգեւոր զարնան հետ: Հաղորդակցությանն իրեն հոգեւոր ընթրիք ընթերցվեցին տողեր Ղուկասի Ավետարանի «Լեռան քարոզից»: Այսօր ընթանում է Մեծ Պահոց երկրորդ կեսը եւ Վեհափառը բոլորին հորդորեց Պահքի մնացած շրջանը հոգեկան վերափոխման վերածել, մաքրվել հոգով եւ գործով, բոլորին ցանկանալով այն պահը, ինչպես «հիվանդը կզգա առողջության պահը»:

Ա. Ս.

ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄ

Հայաստանը ՄԱԿ-ում քվեարկելու իրավունքից չի զրկվի

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Փետրվարի 22-ին ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը տարածել էր մի հաղորդագրություն, որում ասվում էր, թե Հայաստանն ընդգրկված է ՄԱԿ-ի անդամ այն 8 երկրների ցուցակում, որոնք ՄԱԿ-ին խենց տուրքերը չվճարելու համար կարող են զրկվել քվեարկելու իրավունքից: Որպես տեղեկատվության հիմք վկայակոչվում էր ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանի նամակը ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայի նախագահողին:

Այս կապակցությամբ ՀՀ ԱԳՆ-ի հասարակայնության եւ մամուլի հետ հարաբերությունների վարչությունում Արմենպրեսի թղթակցին ասացին, որ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հիշյալ տեղեկատվությունը հնացած է: Հայաստանը 1997 թ. հունվարի 15-ին եւ 22-ին կատարել է քվեարկության իրավունք ունենալու համար անհրաժեշտ մուծումները: Այդ մասին ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար պրն Անանը հունվարի 31-ին լրացուցիչ տեղեկացրել է Գլխավոր ասամբլեայի նախագահողին:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Պետդուման Ելցինի առողջականի մասին տեղեկանք չի ստանա

7 ՄԱՐՏ, «ԱԶԳՈՒԹՅՈՒՆ»: Անցյալ ամիս Ռուսաստանի Պետդուման առողջապահության նախարարությունից պահանջել էր պաշտոնական տեղեկանք ներկայացնել նախագահ Ելցինի առողջության մասին: Այդ առթիվ Ելցինին բուժող բժիշկ Սերգեյ Միրոնովը հայտարարել էր, թե կենթարկվի Դումայի որոշմանը նախագահի համաձայնության դեպքում միայն: Միրոնովը ավելացրել էր, որ ինքն անձամբ կտրականապես դեմ է նման տեղեկանքի հրապարակմանը: Այսօր Պետդումայի նախագահ Գենադի Սելեզնյովին հասցեագրված նամակում առողջապահության նախարար Տատյանա Դմիտրիեւան մերժել է խորհրդարանի պահանջը, ասելով, թե նման տեղեկությունների հրապարակումը հակասում է բժշկական գաղտնիքի մասին օրենքին: Ըստ օրենքի, որեւէ անձի առողջության մասին տեղեկությունների հրապարակումը թույլատրված է միայն այդ անձի կամ նրա իրավազոր ներկայացուցչի համաձայնության դեպքում:

Անատոլի Չուբայսը՝ առաջին եւ միակ փոխվարչապետ

Ինչպես մեր թերթում արդեն կանխատեսվել էր, Անատոլի Չուբայսը ուրբաթ օրը նշանակվեց առաջին փոխվարչապետի պաշտոնին: Ենթադրվում է, որ Չուբայսի նշանակումից հետո Բորիս Ելցինն ազատ կարձակի կառավարության ողջ կազմը: Անատոլի Չուբայսը կլինի առաջին եւ միակ փոխվարչապետը:

ՄԱՐՏԻ 8

Ոչ մի լուրջ վճիռ՝ առանց կանանց

Մարտի 8-ից ապրիլի 7-ը «կանանց միամսյա՞կ»

Մարտի 8-ը որպես Կանանց միջազգային օր նշվում է Միացյալ ազգերի կազմակերպության կողմից եւ աշխարհի շատ երկրներում ազգային տոն է համարվում, շուրջ տոնվում էր ԽՍՀՄ երկրներում եւ այսօր էլ պաշտոնապես նշվում է Ռուսաստանում եւ ԱՊՀ մյուս երկրներում: Այդ օրը տարբեր ազգություններ լեզու մշակույթ, քաղաքական փորձառություն ներկայացնող կանանց միավորում է հավասարության, արդարության խաղաղության գաղափարը:

Կանանց միջազգային օրը նշելու ավանդները գալիս են հեռվից, այն պահից, երբ բույլ սեռին սկսեց հուզել տղամարդկանց հետ իրավահավասարության մտահոգությունը, երբ Հին Հունաստանում Լիսիստրատան կոչ արեց կանանց «բոյկոտել» իրենց պատերազմող ամուսիններին ընտանեկան առաջացում: Ֆրանսիական հեղափոխության ժամանակ փարիզուհիները դեպի Վերսալ գնացին ընտրական իրավունք պահանջելով իրենց համար: Կանանց օրն առաջին անգամ նշվեց 1909 թ. փետրվարի 28-ին ԱՄՆ-ում սոցիալիստական կուսակցության հայտարարությամբ եւ մինչեւ 1913 թ. տոնվեց փետրվարի վերջին կիրակի օրը: 1910 թ.-ին Կոպենհագենում գումարված Սոցինտերնը 17 երկրների կանանց ներկայացուցիչների քվեներով կանանց օր սահմանեց, որը 1911 թ. մարտի 19-ին նշվեց Ավստրիայում, Դանիայում եւ Գերմանիայում զանգվածային ցույցերով, որոնց մասնակիցները պահանջում էին աշխատելու ընտրական իրավունք, խտրականության վերացում: Գրեթե մեկ շաբաթ անց Նյու Յորքում տեղի ունեցած հրդեհը խլեց 140 աշխատավոր կանանց կյանք (հիմնականում իտալացի եւ հրեա վտարանդիներ): Այդ իրադարձությունն սկիզբ դրեց կանանց աշխատանքային պայմանների առնչվող փոփոխությունների կատարման ԱՄՆ օրենսդրության մեջ:

Տես ▸ էջ 3

digitised by A.R.A.R.@

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆՔ

Վարչապետ Արմեն Սարգսյանը հրաժարական է ներկայացրել

Սկիզբը էջ 1

Բնականաբար, հարց տրվեց նաեւ, թէ արդյո՞ք հրաժարական է տվել պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանի հետ ընդհարման կամ էլ Հայաստանում տիրող իրավիճակից հիասթափվելու պատճառով։ Վարչապետը պատասխանեց. «Գիտե՞ք ինչ, ասեկոսեներն ընդհանրապես ուշադրության արժանի չեն։ Դրանք ծիծաղելի են։ Բամբասանքները կարող են միայն շեղել մարդկանց ուշադրությունը։ Իսկ ինչ վերաբերում է նախարարների հետ իմ հարաբերություններին, դրանք եղել են խիստ գործնական աշխատանքում, իսկ աշխատանքից դուրս՝ բարեկամական եւ ընկերական»։ Ինչ վերաբերում է Հայաստան գալով իր «պարտված» հիասթափությանը, վարչապետը նախ ճշտեց, թէ ինքը Հայաստան չի եկել, քանի որ ծնվել, մեծացել, կրթվել, ընտանիք է կազմել Հայաստանում, որի ծառայության մեջ է գտնվել վերջին մի քանի տարիներին՝ արտասահմանում, եւ այնուհետեւ պետական մի պաշտոնից անցել է մեկ այլ պաշտոնի։ Ինքը լիովին գիտակցել է ներքաղաքական, միջազգային, տնտեսական խնդիրների ողջ բարդությունը, հետեւաբար հիասթափություն չէր կարող ապրել։ Վարչապետը հույս հայտնեց, որ ապաքինումից հետո կվերադառնա Երեւան եւ կշարունակի ծառայել իր պետությանն ու ժողովրդին։

Ասուլիսի դահլիճի ծանր լռության մեջ հնչեց վարչապետի բազմանշանակ խոսքը՝ «Շատ եմ ցավում, որ հիմա ժամանակը, եռանդը, կյանքը ստիպված եմ լինելու ծախսել հիվանդության դեմ պայքարելու համար»։

Ասուլիսից հետո «Ազգ»-ի այն հարցին, թէ հանրապետության նախագահն ի՞նչ ընթացք է տալու վարչապետի հրաժարականին, ՀՀ նախագահի մամլո քարտուղար Լեւոն Զուրաբյանն ասաց, որ հրաժարականն այժմ քննարկվում է։ Նա ավելացրեց, որ առաջիկա օրերին, հավանաբար, մամլո ասուլիս կհրավիրվի այդ կապակցությամբ։

Հ. Ա.

Հայ-ղրղըզական լիարժէք փոխըմբռնում

Ինչպես տեղեկացել ենք, պաշտոնական այցով Երեւանում էր գտնվում Ղրղըզստանի խորհրդարանի ժողովրդական ներկայացուցիչների ժողովի նախագահ Ալմամբեդ Մատուբրաիմովի գլխավորած պատվիրակությունը։ Մարտի 7-ին կառավարական հյուրանոցը կայացավ Բաբկեն Արարքցյանի եւ Ալմամբեդ Մատուբրաիմովի մամլո ասուլիսը։ 2 երկրների խորհրդարանի նախագահները կարեւորեցին միջխորհրդարանական համագործակցությունը, ինչպես նաեւ տնտեսական համագործակցությունը։ Բ. Արարքցյանը նկատեց, որ հանդիպումների ընթացքում լիարժէք փոխըմբռնում է կայացել բոլոր քննարկվող հարցերում։

Լրագրողները տեղեկացան, որ Ալմամբեդ Մատուբրաիմովը նույն օրը հանդիպել նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի եւ Ամենայն հայոց կաթողիկոս Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ա-ի հետ։ Ապրիլի կեսերին նախատեսվում են Ղրղըզստանի նախագահ Ակաեւի այցը Հայաստան եւ մի շարք համաձայնագրերի ստորագրում 2 երկրների միջեւ։ Ա. Մատուբրաիմովը նկատեց, որ ի տարբերություն 1993 թ. կնքված համաձայնությունների, ներկա համագործակցությունը կիրականացվի ամբողջովին։ Մատուբրաիմովը Հայաստանի ժողովրդին ցանկացավ բարգավաճում եւ զարգացում եւ նշեց, որ 2 երկրներին ոչինչ չի բաժանում։

Ն. Մ.

ԹԲԻԼԻՍԻ, 7 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Վրաստանի նախագահի ապրիլի 29-30-ին նախատեսված այցը Հայաստան երկու երկրների նոր փոխհարաբերությունների սկիզբը կդնի։ Այս միտքն են ընդգծել Հայաստանի եւ Վրաստանի արտաքին գործերի նախարարներ Ալեքսանդր Արզումանյանը եւ Իրակլի Մենագարիշվիլին մարտի

ԱՅՑ

ՀՀ ԱԳ նախարարը ընդգծում է Վրաստանի դերը շրջանում

7-ին Թբիլիսիում համատեղ մամուլի ասուլիսի ժամանակ։

Ինչպես հաղորդել է վրաց նախարարը, բանակցությունների գլխավոր թեման եղել է Էդուարդ Շեւարդնաձեի առաջիկա պաշտոնական այցը Հայաստան։ Ի. Մենագարիշվիլին նշել է նաեւ, որ երկկողմ հարաբերությունները եւ տարածաշրջանային խնդիրները քննարկելիս Հայաստանի եւ Վրաստանի դիրքորոշումները համընկել են։

Վրացական BGI գործակալության հաղորդման համաձայն, պատասխանելով լրագրողների հարցերին, Հայաստանի արտաքին գործերի նախարարը ի թիվս գլխավոր խնդիրների, որ ծառացած են ղարաբաղյան հակամարտության լուծման ճանապարհին, նշել է հետեւյալները. Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի սահմանում, նրա բնակչության անվտանգություն, փախստականների վերադարձ։

«Պետք է նշել, որ բանակցային գործընթացը փակուղի է մտել», հայտարարել է Ա. Արզումանյանը, բայց այժմ որոշակի տեղաշարժեր կան դիրքերի մերձեցման ուղղությամբ Մինսկի խմբի համանախագահների հետ հայկական կողմի վարած բանակցությունների շնորհիվ։ Ինչ վերաբերում է այդ հակամարտության լուծման գործում Վրաստանի դերին, ապա այն միանշանակ է. առանց Վրաստանի անհնար է պատկերացնել Հայաստանի եւ Ադրբեջանի հարաբերությունները եւ ընդհանուր առմամբ կայունությունը տարածաշրջանում»։

Ի պատասխան այն հարցին, թե քննարկվել է արդյոք դրությունը Սամցխե-Ջավախեթիում (Ջավախք, Հարավային Վրաստան), Ի. Մենագարիշվիլին նշել է, որ ինքը տեղեկացրել է իր հայ գործընկերոջը տարածաշրջանի բարդ ժողովրդագրական եւ սոցիալական վիճակի մասին։ «Այն չի կարող մեզ չհուզել», ասել է նա, ավելացնելով, որ այժմ իրավիճակը հանդարտվում է, մշակվում են տարածաշրջանի զարգացման նախագծեր։ Ա. Արզումանյանը այդ առնչությամբ հայտարարել է, որ Հայաստանը պատրաստ է օգնել ինչով կարող է եւ շնորհակալ է Վրաստանի ղեկավարությանը այդ տարածաշրջանի նկատմամբ ուշադրության համար։

Իրանի տարածքով Ռուսաստանից Հայաստան զենք ներկրելու հաղորդագրությունների եւ Ռուսաստանից Հայաստան մի քանի տասնյակ նոր տանկերի մատակարարումների մասին Ռուսաստանի ԱՊՀ գործերի նախարար Աման Տուլեեւի հայտարարության առնչությամբ Հայաստանի ԱԳ նախարարը հայտարարել է, որ այդ «տեղեկատվությունը իրականությանը չի համապատասխանում։ «Մենք Ռուսաստանից զենք չենք ներկրում, առավել եւս Իրանից»։ Տուլեեւի հայտարարությունը իրականությանը չի համապատասխանում», ընդգծել է նա։

ԼՂՀ

Նոր գիրքը կվավերագրի կորուստները

ԼՂՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հանձնարարությամբ ստեղծվում է հատուկ խումբ, որը կվավերագրի ադրբեջանական ագրեսիայի հետեւանքով ԼՂՀ ունեցած նյութական եւ մարդկային կորուստները։ Խումբը կղեկավարի ՀՅԴ անդամ, ԼՂՀ խորհրդարանի արտաքին հարաբերությունների հարցերով հանձնաժողովի նախկին նախագահ Լեւոն Մելիք-Շահնազարյանը։

«Մեռլինը» կշարունակի օգնությունը

ԼՂՀ-ի «Մեռլին» ծրագրի շրջանակներում «Միջազգային առողջապահություն» կազմակերպությունը կշարունակի իր օգնությունը ԼՂՀ-ին։ Այդ կազմակերպությունից հիմնականում ստացվում են տարբեր հիվանդությունների դեմ կատարվող պատվաստանյութեր։ ԼՂՀ հակահամաճարակային կենտրոնից հաղորդում են, որ մոտ ժամանակներս կազմակերպությունից կստացվի դեղորայքի հերթական խմբաքանակը։

Վ. Ա.

Ռովայնասիֆից մահացել է երկու մարդ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 7 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. ԼՂՀ հակահամաճարակային արտակարգ հանձնաժողովի որոշմամբ, ներկայումս, առավել քան երբեւէ, ուժեղացված է վերահսկողությունը հանրապետությունում հացաբուլկեղենի, մսի եւ մսամթերքների վաճառքի նկատմամբ։ Պատճառը, ինչպես նշվել է Ստեփանակերտի քաղաքապետարանում այդ նպատակով հրավիրված խորհրդակցությունում, Մարտակերտ շրջկենտրոնում վերջերս գրանցված ռովայնային տիֆից մահացության 2 դեպքն է։

Խորհրդակցությունում խնդիր է դրվել, *որպես առաքնահերթ կանխարգե*լիչ միջոց, մայրաքաղաքի շուկաներում սննդամթերքի վաճառքն իրականացնել միմիայն հատուկ կահավորված վայրերում, այն խստորեն արգելել սանիտարահիգիենիկ պայմանների, ինչպես նաեւ քաղաքային սանէպիդկայանից համապատասխան տեղեկանքի բացակայության դեպքում։

ԵՐԵՎԱՆ

Արգելվում է ձայներիզների բարձր հնչող գովազդումը

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. Երեւանի քաղաքապետարանում Արմենպրեսի թղթակիցը ճշտեց, որ մայրաքաղաքի փողոցներում արգելվում է ոչ թէ տեսաերիզների ու ձայներիզների վաճառքը, ինչպես սխալմամբ դա ներկայացվում է մամուլում, այլ միայն ձայներիզների բարձր հնչող գովազդումը։

Լենինի արձանի տեղում ծաղիկներ կցանվեն

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. Հանրապետության հրապարակում Լենինի արձանի պատվանդանի տեղում կատարվող շինարարական աշխատանքներով հարթակը համահարթեցվում է հասցնելով շրջակայքի մակարդակին։

Արմենպրեսի թղթակիցը քաղաքապետարանից տեղեկացավ, որ հարթակի տեղում կլինի սիզամարգ։

Ներկայումս «Երեւաննախագիծ» ինստիտուտում նախագծային աշխատանքներ են կատարվում պատվանդանի երկու կողմերի փողոցները այլ գույնով լայնացնելու ուղղությամբ, ինչը թույլ կտա կարգավորել երթեւեկությունն այդ փողոցներում։

Ձեռնարկությունների զարգացման ՀԲ վարկային ծրագիրը կսկսվի ապրիլից

Համաշխարհային բանկի (ՀԲ) հաստատած վարկային գծի կիրառման մեթոդները եւ նպատակները ներկայացնող գործարար հանդիպում տեղի ունեցավ Հայաստանի մասնավոր ձեռնարկությունների տնօրենների եւ մասնավոր բիզնեսին աջակցող տեղական եւ միջազգային կազմակերպությունների ներկայացուցիչների միջեւ։

ՀՀ էկոնոմիկայի նախարար Վ. Ավանեսյանը եւ փոխնախարար Ա. Դարբինյանը, ներկայացնելով ծրագրի նպատակներն ու խնդիրները, նշեցին, որ այն հիմնականում ուղղվելու է արտադրական բնույթի ծրագրերին, որոնք կնպաստեն արտահանվող արտադրանքի ծավալների մեծացմանը։ Բացառված չէ նաեւ ներքին շուկայի պահանջների բավարարումը։ Պատասխանելով գյուղատնտեսության ոլորտի ֆինանսավորման մասին հարցերին, նշեցին, որ ՀԲ-ն կարծես այդ չի նախատեսում, չնայած վերջնականապես դեռ ճշգրտված չէ։ Մասնավորապես գարնանացանին վարկային ծրագիրը չի հասցնի օժանդակել, որովհետեւ դեռ հաստատված չէ ԱԺ կողմից։ Դրանից հետո ՀԲ-ին յուրաքանչյուր ծրագրի ներկայացումը, հաստատումը բավականաչափ ժամանակի խնդիրներ են, որ կտեւի մինչեւ հունիս-հուլիս ամիսները։ Առաջարկվեց այդ հարցի լուծման ուղիներ փնտրել գյուղնախարարությունում՝ տեղեկանալու Միացյալ Նահանգների եւ Եվրահամայնքի սննդի օգնության կամ գյուղատնտեսական այլ ծրագրերի շրջանակում օգնություն ստանալու հնարավորությունների մասին։ Գոյություն ունի նաեւ Գյուղացիական փոխօգնության բանկը, որը 1000 դոլարի սահմաններում փոքր վարկեր է տրամադրում գյուղացիական տնտեսություններին։ Անցյալ տարի տրամադրվել են 200-ից ավելի վարկեր։ Այնուամենայնիվ, գյուղատնտեսական ծրագրերին ֆինանսավորելը նույնպես կարող է մտնել վարկային ծրագրի մեջ։ Ամեն ինչ կախված է առաջարկություններից՝ բիզնես ծրագրերից։

Ձեռնարկությունների զարգացման ծրագրի վարկային գծից օգտվելու պայմանները ներկայացրին Հայներարտբանկի եւ Լենդ բանկի փոխնախագահները։ Բանկերի ընտրությունը դեռեւս շարունակվում է։ Կառավարությանը տրամադրված 16,75 մլն-ից 11 մլն-ը ձեռնարկություններին կտրամադրվի բանկերի միջոցով՝ միաժամանակ նպաստելով նրանց զարգացմանը։ Կառավարությունը բանկերին վարկային ռեսուրսները տրամադրելու է 8-9 տոկոսով։ Նշելով վարկի առանձնահատկությունների մասին, ասվեց, որ երկարաժամկետ (մոտավորապես 10 տարով) ծրագիրը հանրապետության ձեռներեցներին հնարավորություն կտա ձերբազատվել կարճաժամկետ վարկերի ստեղծած անհարմարություններից։ Մյուս կարեւոր հանգամանքն այն է, որ ընտրված է փոքր եւ միջին բիզնեսի զարգացման ծրագրերի համար վարկային առավել օպտիմալ գումարային չափ՝ մինչեւ 500 հազար դոլար։ Ըստ Հայներարտբանկի, տոկոսադրույքները կլինեն առավել ցածր, քան ներկայումս հանրապետության վարկային շուկայում ձեւավորված տոկոսները։ Վարկի առանձնահատկություններից է նաեւ, որ ՀԲ-ն տրամադրելու է այն փոփոխական LIBOR+2 տոկոսադրույքով։ Սակայն Լենդի ներկայացուցիչը առարկեց, որ հազիվ թե տեղավորվեն 15 տոկոսի սահմաններում, որովհետեւ այսօր արդեն եվրասիա ծրագիրը, որին սպասարկում է բանկը, խնդիր է դրել տոկոսադրույքները բարձրացնել 24 տոկոսի։ Ուստի դրանք կարող են տատանվել տարեկան 24-30 տոկոսի սահմաններում։ Հետագայում շուկայում ռեսուրսների ինքնարժեքի իջնելու դեպքում տոկոսադրույքները կարող են իջնել։ Դա կախված է առաջարկի ու պահանջարկի հարաբերակցությունից։ Սակայն եթե պահանջարկը շարունակի գերազանցել առաջարկը, տոկոսադրույքները կմնան նույն մակարդակի վրա։

Բանկերից յուրաքանչյուրը կարող է առաջադրել բիզնես ծրագրի նկատմամբ իր պահանջները, որոնք հաճախորդին կներկայացվեն անմիջապես։ Խոսելով ֆինանսավորման ժամկետների մասին, անհրաժեշտ համարվեց, որ վերադարձելիություն ապահովվի առնվազն երեք տարում։ Այդպիսի ծրագրերի նկատմամբ բանկերը կցուցաբերեն առավել իրական մոտեցում։

Հայներարտբանկում ստեղծված են համապատասխան խմբեր, որ կզբաղվեն ծրագրերի իրականացման ձեւերի ճշգրտումով, ինչպես նաեւ հաճախորդներին տեղեկատվություն ապահովելով։ Լենդ բանկում մեծ գումարների շրջանառության գործունեություն ծավալող հաճախորդների հետ վարկերի հատկացման սկզբից մինչեւ մարման ժամկետը կաշխատեն հատուկ առանձնացված աշխատակիցներ։

Նշվեց նաեւ, որ եթե վարկային ծրագիրը հետագայում ուղղորդվի այլ հունով (ասենք՝ առեւտրի ոլորտ), բանկն իրավունք է վերապահելու միակողմանիորեն դադարեցնել պայմանագրի գործունեությունը եւ ետ պահանջել գումարները։ Նման երեւույթներից խուսափելու համար անցկացվելու է ամսական մոնիտորինգ։ Առաջին էտապում հաճախորդների հետ աշխատելուց հետո ստեղծված վստահությունը հիմք կդառնա հետագա օժանդակությունների համար։ Ամեն դեպքում պահանջվում է, որ ներկայացված ձեռնարկությունը սեփականաշնորհված լինի 51 տոկոսից ավելի չափով։ Ըստ բանկիրների, վերցրած գումարների դիմաց բանկը պատասխանատվություն է կրում ողջ ունեցվածքով։ Սակայն ձեռնարկատերերը իրենց ռիսկը ավելի մեծ համարեցին։

Ինչ վերաբերում է հեռավոր շրջանների ֆինանսավորմանը, ապա բանկերը չեն խուսափի դրանից, եթե բիզնես ծրագրերը համապատասխանեն պահանջներին եւ լինի համապատասխան գրավային ապահովվածություն։ Ծրագիրը կսկսի իրականացվել ապրիլ-մայիս ամիսներից։

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Յոդումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia 375010

ԱԶԳ

ընթացիկ

ՄԱՐՏԻ 8

Ոչ մի լուրջ վճիռ՝ առանց կանանց

սկիզբը էջ 1

1913 թ. փետրվարի վերջին շաբաթ օրը խաղաղության շարժման ծավալման ֆոնի վրա, Կանանց միջազգային օրը նշեցին Ռուսաստանի կանայք, իսկ 1914 թվականին՝ որպես պատերազմի դեմ բողոքի նշան. նույն օրը կանանց ցույցերի ալիքը համակեց ամբողջ Եվրոպան: 1917-ին, փետրվարի վերջին կիրակի օրը «հացի եւ խաղաղության» կարգախոսներով գործադուլ նախաձեռնեցին ռուս կանայք: 4 օր հետո Հուլյան օրացույցով փետրվարի 23-ին, ցարը հրաժարվեց գահից, եւ ժամանակավոր կառավարությունն ընտրական իրավունք շնորհեց կանանց: Գրիգորյան օրացույցով այդ պատմական օրը համապատասխանում է մարտի 8-ին:

Հետագայում Կանանց միջազգային շարժումը տարածվեց մյուս երկրներում, հզորացավ Միացյալ ազգերի 4 համաշխարհային կոնֆերանսներում, որ նպաստեցին կանանց համագործակցությանը, միասնական գործողությունների եւ տեսակետների մշակմանը: 1945 թվականին Սան Ֆրանցիսկոյում ստորագրվեց մարդկային կարեւորագույն իրավունքներից մեկը՝ սեռերի հավասարությունը հռչակող Միացյալ ազգերի հռովարտակը: Ավելի ուշ, ՄԱԿ-ի աջակցությամբ մշակվեց օրինագիծ կանանց շարժման միջազգայնորեն ընդունված ռազմավարության ստանդարտների վերաբերյալ, ընդունվեցին կնոջ կարգավիճակի բարելավման ծրագրեր: Կանանց իրավունքներին ընդառաջ Միացյալ ազգերի ձեռնարկումներն այսօր ընթանում են 4 ուղղություններով. իրավական խնդիրներ, հասարակական կարծիքի եւ միջազգային գործողությունների կենտրոնացում, ուսուցում եւ հետազոտություն, անմիջական օժանդակություն օգնության կարոտ խմբերին: Գերակայող սկզբունքը հետեւյալն է. ոչ մի վերջնական վճիռ հասարակությանը հուզող սոցիալ-տնտեսական կամ քաղաքական հիմնախնդիրների վերաբերյալ առանց աշխարհի կանանց մասնակցության եւ համաձայնության:

Խորհրդային կայսրության փլուզումից հետո ընտրելու բազմաթիվ հնարավորություններ ստացանք, որանցից լիովին օգտվում ենք. այլընտրանքը հաստատվեց քաղաքական կյանքի որոշ հատվածներում եւ առօրյայում, եւ լայնածավալ հայրենիքին փոխարինեց լայնածավալ ընտրությունը: Կարելի է ընտրել նախագահի, խորհրդարանական թեկնածուների (այս դեպքում, ցավոք, ընտրանքը սահմանափակվում է «մեր դեմ խաղ չկա» առայժմ կենսունակ սկզբունքով), կուսակցությունների, հայրենիքում «տառապել» կամ օտար ափերում բախտ որոնել, աշխատել կամ չաշխատել, իտալական կամ ռումինական կահույք, արեւելյան կամ արեւմտյան քաղցրեղեն եւ այլն:

Այս օր սակայն մեր հայրենակիցներին հուզող այլընտրանքներից ամենահրատապը «տոնել, թե չտոնել... մարտի 8-ը» ընտրությունն է: Կա նաեւ երրորդ՝ մարտի 8-ից ապրիլի 7-ը կանանց նկատմամբ բացառիկ ուշադրության միամսյակ ընդունելու տարբերակը, որ նույնպես ուշագրավ է:

Օրենսդիրների կամքով գարնանամուտի ավանդական տոնը՝ մարտի 8-ը, դուրս մղվեց Հայաստանի տոնացույցից, սակայն ոչ արմատացած սովորություններից: Սիրատաս եւ քսակի համապատասխան պարունակությամբ ապահովված ամուսինները առաջվա պես ծաղկեփնջեր եւ ֆրանսիական օծանելիք են նվիրում իրենց կանանց (նաեւ «սիրելի բարեկամուհիներին»), մյուսները, որ նույնպես սիրատաս են, բայց դրամապանակի նվազ ներշնչող տվյալներ ունեն, բավարարվում են ուշադրության ավելի թանկ նշաններով. տղաները սիրով ձնծաղիկներ են նվիրում ընկերուհիներին. նույնիսկ փոքրիկները հաճախ իրենք նաշեն բացիկներով շնորհավորում են բազմաչարչար մայրիկներին: Իրենց գործընկերուհիների տոնը չեն անտեսում նաեւ մեծ ու փոքր հիմնարկների ուժեղ սեռի ներկայացուցիչները՝ առնվազն շամպայնով նշանավորելով գարնանային օրը. բացառված չէ, որ տոնական սեղանների մոտ հավաքվում են նույնիսկ «խրախճանքի» հակում ունեցող մեր «ամենաքեֆչի» պաշտոնյաները՝ օրենսդիր մարմնի ներկայացուցիչները՝ հակառակ իրենց իսկ ընդունած որոշման:

Բոլոր դեպքերում այս հարցում այլընտրանքն ավելի քան օգտակար է, մանավանդ կեղծիքի վտանգ չի պարունակում. ոմանք, հավատարիմ ավանդույթներին, նշում են մարտի 8-ը, մյուսները՝ նորի նկատմամբ բարդույթով չտառապող օրինապահ քաղաքացիները, նախընտրում են մանկության եւ մայրության նույնպես հրաշալի, սակայն առայժմ ոչ այնքան ավանդական օրը: Շատերը տոնում են երկուսը միաժամանակ:

Ի դեպ, մայրաքաղաքի կենտրոնում, ինչպես նաեւ «Ազգի» խմբագրությունում կատարած մեր փոքրիկ ուսումնասիրությունը ցույց տվեց, որ «մարտի 8, թե՞ ապրիլի 7» հարցադրումը թեքվում է «մարտի 8 եւ ապրիլի 7» պատասխանի կողմը, հիշեցնելով «սո՞ւրճ կխմեք, թե՞ թեյ» խնդրի հայտնի «լուծումը». «սուրճ եւ թեյ»:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Ինչ նվիրել մարտի 8-ին

Ի՞նչ նվիրել մարտի 8-ին... անշուշտ, պետք է նկատի ունենալ կին արարածի սոցիալական հարաբերակցությունը՝ կողակից, մայր, դուստր, քույր, հարս, քենի, քենակին, տեգորկին, սիրուհի (նաեւ նրա մայրը, դուստրը, տատիկը), չմոռանալով հարազատ տատիկին ու զոքանչին, զոքանչի քրոջը եւ, իհարկե, հարազատ քրոջը, քրոջ աղջկան, եղբոր աղջկան եւ այլն: Հաշվի են առնվում նրանց նախասիրությունները՝ անցյալի փորձից, երբեմն ուղղակի նրանց հարցնում են, թե ինչ կուզենային: Հաշվի են առնվում նրանց մասնագիտությունը, հասակը եւ պաշտոնական դիրքը: Միջոցներ չունենալու դեպքում կարելի է հետները վիճել, խռովել մարտի 1-ից 7-ը ընկած ժամանակահատվածում, իսկ կարողության դեպքում...

Ծաղկեփունջ, օծանելիք, ներքնազգեստ՝ չափսերը ճշտելու եւ փորձարկելու նախապատրաստվածությամբ... Ըստ ասածների՝ շամպայն, լիկյոր... անառողջ վիճակի լոխում, մարմելադ... արդուզարդի պարագաներ (հազվադեպ մի օր, երբ համընկնում են նվիրատվության քերականության տեղի եւ ժամանակի պարագաները)... դրամական չեկ, ավտոմեքենա... պառավող աղջկան՝ զագսի վկայական... որբանոցի աղջիկներին՝ նաեւ զուգուրանք, ծերանոցի պառավներին՝ գոնե նամականի, բացիկ, տարիքային մեծ տարբերության դեպքում սիրագեղ զոհարեղեն, հետն էլ ոսկու գարնիրը, նվերների խանութում բաց հաշիվ, նույնը «Ապրանքներ միայն կանանց համար» վաճառասրահը... գիշերային ակումբի տոմս, սեքս ամսագրեր, բարոյագիտության խրատական ձեռնարկ, պահպանակ, հայերեն-անգլերեն խոսակցական բառարան, տուրիստական ուղեգիր, սեքս խաղալիքներ, անմեղ տիկնիկներ, քանչրոս ժամյա սիրեկան, հյուսելու բրդյա թելակծիկ, կտակի մեջ առատաձեռն հիշատակում, կեղծամ, նույնիսկ եթե չի տառապում մազաթափությամբ, Չեռնիշեւսկու փիլիսոփայական երկերի միհատորյակը, ականջօղերից մեկը՝ մյուս ականջը կտրելու պայմանով, ինչ ուզես, բայց ոչ թաշկինակ, քանի որ կբացահայտվի քո հետին միտքը... աշխատավարձ, պարգեւ, պետական մրցանակ եւ այլն:

Վերոհիշյալ նվերների բազմաթիվ սի շքեղությունից փոքր-ինչ նվազ են օգտվում այն կանայք, որոնք ծնվել են մարտի ութին, եւ երկու ծախսը մի տեղից է դուրս գալիս նվիրատուների համար: Անշուշտ, դա ակնհայտ անարդարություն է, սակայն շատ ավելի մեծ անարդարություն է, որ նշանակալի այդ օրը անտեսվում են իգական սեռի ընտանի կենդանիները՝ կովը, շունը, կատուն, կրիան, ոզնին, ոչխարը: Արդյոք դժվա՞ր է բակարդով մուկ բռնել եւ հյուրասիրել էգ կատվին, մինչ արուն աններբանկաս է նրա տոնական իրավունքի նկատմամբ: Կամ ի՞նչ մի պրոբլեմ է ոսկորների մի նատյուրմորտ նվիրել էգ շանը, եւ այդ օրը ինքդ մոտենալ նրան եւ չբացականչես. «Շան քած, արի էստեղ»: Կամ կովին... ի՞նչ մի խնդիր է նրան տանել ցուլի մոտ եւ գարնանային այդ պայծառ օրը պսակադրել նրան սեփական վայելքներով: Մի՞թե չի կարելի նույնպիսի վերաբերմունք ցուցաբերել կենդանաբանական այգու կալանավորուհիների հանդեպ:

Ինչեւէ, նվիրելը հաճույք է ե՛ւ տվողի, ե՛ւ ստացողի համար: Սակայն մի նվեր կա, որ առավել է, քան թվարկվածները: Ոչ, դա սեր չէ, այլ այն, որ նույնը կրկնվելու է ապրիլի 7-ին որպես տոնականի արտակոմունիստական վերահրատարակություն:

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐ

Հայաստանը օգնության ձեռք է մեկնում հարեւան Իրանին

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Փետրվարի 28-ին ուժեղ երկրաշարժից տուժած Իրանի Իսլամական Հանրապետությանն օգնություն ուղարկող երկրներից Հայաստանը երրորդն էր՝ Սաուդյան Արաբիայից եւ Քուվեյթից հետո: ՀՀ նախագահի հանձնարարականով հանրապետության արտակարգ իրավիճակների վարչությունը մեկօրյա ժամկետում կազմակերպեց ամբողջ աշխատանքը՝ հարեւան հանրապետություն ուղարկելով 3,99 մլն դրամ արժողությամբ (8488 դոլար) առաջին անհրաժեշտության իրեր: Այս մասին մարտի 7-ի մամուլի ասուլիսում ասաց ՀՀ ԱԻՎ-ի պետ-նախարար Ստեփան Բադալյանը: Նա նշեց, որ Արդեբիլ նահանգում տեղի ունեցած 9-10 բալ ուժգնությամբ երկրաշարժից զոհվել է մոտ 1000 մարդ, 3 հազարը՝ վիրավորվել, 40 հազարը՝ մնացել անօթեւան, շուրջ 1000 բնակավայր ենթարկվել է տարբեր աստիճանի ավերածությունների:

Ասուլիսին ներկա էր նաեւ Հայաստանում ԻԻՀ-ի դեսպանատան մշակութային հարցերով պատասխանատու Մուհամադ Մահդիաբադին: Նա իր երկրի անունից շնորհակալություն հայտնեց Հայաստանին՝ անհրաժեշտ օգնության տրամադրման համար եւ նշեց, որ սա մեկ անգամ եւս վկայում է երկու երկրների բարեկամության ու սերտ համագործակցության մասին:

ԱԻՎ պետ-նախարարն ավելացրեց, որ Իրանի հետ կան համագործակցության բազմաթիվ ուղղություններ: Քանի որ այնտեղ շուտով կառուցվելու է ատոմակայան, համագործակցություն կլինի նաեւ ռադիացիոն անվտանգության բնագավառում: Դա եռակողմ համագործակցություն է լինելու, որը ներառելու է նաեւ Ռուսաստանը:

Իրավապաշտպանները՝ Հայաստանում 96 թ.-ին մարդու իրավունքների վիճակի շուրջ

Ժողովրդավարական քաղաքացիական կենտրոնը Ֆ. Էբերտի հիմնադրամի Հայաստանի ներկայացուցչության մարտի 7-ին հրավիրած իր հերթական սեմինարը նվիրել էր «Մարդու իրավունքները Հայաստանում՝ 96 թ.» թեմային: Սախարով հիմնադրամի նախագահ Աղասի Արշակյանի զեկուցում ամփոփված էր Սախարով հիմնադրամի եւ մի շարք իրավապաշտպան կազմակերպությունների տեսակետը Հայաստանում մարդու իրավունքների վերաբերյալ:

Զեկուցողը, բնականաբար, առաջին հերթին անդրադարձավ նախագահական ընտրություններին եւ դրան հաջորդող դեպքերին, երբ, պրն Արշակյանի տվյալներով, ձերբակալվեց մոտ 200 քաղաքացի: Ձերբակալվածների նկատմամբ կիրառված բռնությունները մանրամասնելուց զատ, ընթերցեց նաեւ նրանցից մեկի նամակը, որը լրացուցիչ հավաստում էր իր կողմից բերված փաստերը: Զեկուցողն ափսոսանք հայտնեց օտարերկրյա տերությունների կողմից նախագահական ընտրություններին ավելի գործնականորեն չարձագանքելու համար, որը որակական փոփոխություններ կմտցներ ընտրությունների արդյունքում: Ավելին, այդ առթիվ Երեւան ժամանած որոշ պատվիրակությունների նկատի ունենալով, հայտարարեց, թե դժկամությամբ են լսում իրենց տեսակետները: Պրն Արշակյանը 96 թ.-ին Հայաստանում կատարված մարդու իրավունքների խախտումները դասակարգել էր հետեւյալ կերպ. ընտրողների իրավունքների խախտում, հետընտրական բռնություններ, մեկուսարաններում ձերբակալվածների հետ վարվեցողության կանոնների խախտում, պատվերով դատավարություններ, ընդդիմության եւ այլախոհության հետապնդում աշխատավայրերում, զոհեր ազգային բանակում: Զեկուցողի տեղեկությունների համաձայն, ՆԳ նախարարության ներկայացրած սպանության ամփոփիչ տվյալներում բանակում կատարված սպանության թվերը չեն ներառվել:

Մարդու իրավունքների ոտնահարման վերաբերյալ տեղեկությունները ներկայացնելուց հետո, զեկուցողը սեմինարին մասնակից քաղաքական ու հասարակական գործիչներին առաջարկեց միասին փնտրել ելքը:

Ս. Պ.

ԳՅՈՒՄՐԻ

Եվս մեկ թերթ՝ «Շիրակի կոմունիստ»

Իրենց թերթն ունեցան շիրակցի կոմունիստները: Գյումրիում 500 օրինակ տպաքանակով լույս տեսավ ՀԿԿ քաղաքային կոմիտեի «Շիրակի կոմունիստ» պաշտոնաթերթի առաջին համարը: Այդ առթիվ թերթը տպագրել է Հայկոմկուսի կենտկոմի առաջին քարտուղար Սերգեյ Բադալյանի ողջերթի խոսքը:

Վերջին մոտ մեկ ամսում սա Գյումրիում լույսաշխարհ եկող երրորդ նոր լրագիրն է: Երբ դեռ մեկուկես երկու տարի առաջ հաճախ էր առիթ լինում խոսելու հանրապետության երկրորդ քաղաքի լրատվական շրջափակվածության մասին (հանրապետական մամուլը ժամանակին ու նորմալ տեղ չէր հասնում, հոսանքի բացակայության պատճառով մարդիկ չէին կարողանում հեռուստահաղորդումներ դիտել, նույն պատճառով երբեմն միակ քաղաքային թերթն էլ ընդհատումներով էր տպագրվում), ապա հիմա ուրախությամբ պետք է նշել, որ այժմ այլեւս նման խնդիր գոյություն չունի: Այստեղ լույս են տեսնում «Կումայրի» քաղաքային, «Հյուսիսային Հայաստան» մարզային, «Անցուդարձ», «Շիրակ» եւ այլ թերթեր ու առանձին հրատարակություններ: Հեռարձակվում են ռադիոյի երկու, հեռուստատեսության երեք տեղական ծրագրեր: Ի դեպ, այս ամսի 21-ին լրանում է «Շիրակ» պետական հեռուստատեսության չորս տարին: Երբ նախկինում նրա հաղորդումները տրվում էին գիշերային ժամերին եւ քիչ մարդ էր կարողանում դրանք դիտել, ապա այս տարվա սկզբից այդ հաղորդումները հեռարձակվում են առավել հարմար ժամերի:

Աճուրդի կենտրոնը գործում է

Անցյալ տարվա հոկտեմբերից Գյումրիում գործում է սեփականաշնորհման եւ ապապետականացման վարչության հանրապետական աճուրդի կենտրոնի մասնաճյուղը: Վերջինիս ստեղծումը զգալիորեն հեշտացրել է ապագա սեփականատերերի գործը՝ թույլ տալով տեղում իրականացնել բաց բաժնետիրական ընկերությունների հայտերի ընդունումն ու բաժանորդագրությունը, դրանց արդյունքների ամփոփումը: Մինչ այժմ աճուրդի կենտրոնի միջոցով սեփականաշնորհվել են Գյումրու եւ Շիրակի մարզի չորս տասնյակ ձեռնարկություններ ու այլ օբյեկտներ: Սեփականաշնորհված ձեռնարկությունների թվում են մարզկենտրոնի Լենտեքստիլային գործարանը, գուլպեղենի, «Արշալույս» հրուշակեղենի ֆաբրիկաները, Արթիկի «Կարս», Պեմզաշենի «Հիդրոհաղորդակ» գործարանները: ■

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ, Գյումրի

digitised by A.R.A.R.@

Հա՛յ ես դու, հա՛յ եմ ես, Վա՛յ քո ցավը տանեմ ես...

Մտորումներ Հայրենիք-Սփյուռք հարաբերությունների մասին

Եղավ այնպես, որ ես հրավիրվեցի Բեյրութ եւ այնտեղ իմ կեցության ընթացքում (14 հունվար–25 փետրվար) հանդես եկա բազմաթիվ բանախոսություններով Հայկազյան համալսարանում, Բարեգործականի «Զարեհ Մովսեսյան» սրահում եւ մի շարք վարժարաններում: Օրերից մի օր «Դիտակ» հանդեսի խմբագրությունը հանձնարարեց ինձ գրել, թե ես ինչ եմ մտածում Հայրենիք-Սփյուռք հարաբերությունների մասին: Գրեցի եւ հանձնեցի: Գրածիս սկզբի մի փոքր մասը լույս տեսավ, մնացածը պետք է հրապարակվի հետագայում: Եվ ես դա ամբողջությամբ տրամադրում եմ «Ազգի» խմբագրությանը:

Ի՞նչ եմ մտածում: Հազար ու մի բան: Բոլորն ասեմ՝ ձեր շքեղ հանդեսում տեղ չի անի: Ուստի եւ ես կխոսեմ ամենից գլխավորի՝ այն մասին, թե ինչպես գնալով Մայր Հայրենիքը նմանվում է Սփյուռքին, Սփյուռքը՝ Հայրենիքին: Օրինակ առնենք Երեւանն ու Բեյրութը, ընդունելով, որ առաջինը Հայաստանի Հանրապետության մայրաքաղաքն է՝ ամենայն իրավամբ, երկրորդը՝ Սփյուռքի մայրաքաղաքը, պայմանաբար, գուցե եւ առանց որեւէ պայմանի: Նմանությունները շատ-շատ են: Հիմա Երեւանում նույնպես բազմացել են մարդիկ, որ քնում վեր են կենում ազգային միասնությունից խոսելով եւ անում ճիշտ հակառակը: Առաջինը գեղեցիկ խոսք է, երկրորդը՝ իրական վարքագիծ:

Նույն անիմաստ (իմ կարծիքով) հակամարտությունները, որ հյուծում են ռամկավարներին, դաշնակցականներին, համայնավարներին, հնչակյաններին, եւ նույնիսկ հաջողությամբ հյուծում են Հայաստանի քաղաքական-հասարակական խմբավորումները (որոնց թիվը սպառնալիորեն մեծ է եւ չունի նվազելու միտում, նույնիսկ՝ ընդհակառակը):

Երեւանը հիմա լեցուն է քաղաքական, կառավարական, հասարակական, գաղափարական, կրթական եւ այլ «ական» ղեկավարներով, մինչդեռ ենթակաների թիվը գնալով նվազում է: Երկու պատճառով՝ մարդիկ հոգնել են, դարձել անհույզ (սա կատակերգականը), եւ արտագաղթը (սա էլ ողբերգականը՝ առանց կատակի):

Մեզ մնում է անձկությամբ հիշել լուսահոգի Հակոբ Պարոնյանին, որ առաջարկում էր Եվրոպայից ժողովուրդ բերել մեր կառավարմանը ենթարկվելու...

Ազգային միասնությունից խոսելը եւ հակառակն անելը մի նմանություն (նմանություններից ամենատխուրը):

Մյուսը՝ փարթամ ծաղկումն այն երեւույթի, որ կոչվում է «շուկայական հարաբերություններ»: Երեւանում հիմա չկա ոչինչ ավելի շատ, քան մեծ ու փոքր, շքեղ ու նվազ շքեղ խանութներ, ճիշտ եւ ճիշտ Բեյրութի նման: Լեփ-լեցուն ամեն տեսակ, աշխարհի չորս ծայրերից բերված ընտիր ապրանքներով՝ էլի Բեյրութի նման: Եվ, Բեյրութի նման էլ՝ վաճառողները շատ, գնորդները՝ քիչ: Առաջ Երեւանում փող կար, ապրանք չկար, հիմա՝ ապրանք կա, փող չկա: Ո՞րն է ավելի լավ կամ ավելի վատ՝ չգիտեմ: Խանութներից բացի, փողոցային սեղանիկներ (այդպես են ասում Երեւանում), ամեն ինչով լեցուն: Այնպես, ինչպես մի ժամանակ Ռաուշեն Բեյրութում (որ հիշում եմ 1981-ի իմ բեյրության կեցության ամիսներից): Այնպես որ այս կողմից էլ Երեւանը Բեյրութից առաջ է անցել: Երեւանում հիմա տիրում է շահույթի, առեւտրի ոգին այնպես, ինչպես Բեյրութում: Ազգային ոգու նույն տիրապետությունը (սա՝ կատակով, այլապես պիտի ընդունենք անբարյացակամ օտարների ամբաստանությունը, թե հայի ոգին առեւտուրն է):

Ասեմ ձեզ, որ բաց երկնքի տակ փռված շուկաները մի անվիճելի «առավելություն» ունեն: Սրանց մեջ ականջ խլացնելու չափ գիլ հնչում են ժամանակակից «ջիգյարով» երգեր:

Շուկա՝ շուկայական երգեր, ի՞նչ կա զարմանալու: Մարդիկ հասնում են իրենց բաղձալի նպատակին, որ երիտասարդության երաժշտական ճաշակը փչացնելն է: Եվ՝ անտարակուսելի հաջողությամբ: Ի՞նչ կա որ, ծնողները բռնող չկա: Այս երգերի մեջ կա մեկը, որ ամենից վառն ու տպավորիչն է, ամենից սրտալին.

Հա՛յ ես դու, հա՛յ եմ ես,
Վա՛յ քո ցավը տանեմ ես...

Այն, ինչ չի հաջողվում ազգային միասնության կոչ անողներին, հաջողվում է այս երգի հեղինակին ու կատարողներին: Նրանք այդ կոչը հասցնում են ազգային փոխադարձ պատասխանատվության, միմյանց ցավը տանելու աստիճանի: Եվ լա՛վ են անում: Այլեւս մենք չենք կարող ասել՝ նահանջ առանց երգի...

Երրորդ նմանությունը: Հիմա Երեւանի մտավորականները, Բեյրութի մտավորականների նման, ոտ ու ձեռ ընկած հովանավոր (Երեւանում հաճախ ասում են՝ սպոնսոր) են փնտրում իրենց պիտանի եւ անպետք, շնորհալի եւ ապաշնորհ գրվածքները տպագրելու համար: Ինչպես միշտ եղել է Սփյուռքում, բայց չի եղել Հայաստանում: Այնպես որ, եթե ինձ հարցնեն, թե մեր դասական գրականության ո՞րն է այսօր ամենից արդիականը, վերստին պիտի հիշեմ պայծառամիտ Հակոբ Պարոնյանին իր «Մեծապատիվ մուրացկաններ»-ով (անշուշտ, նույնքան պայծառամիտ եւ ինձ համար շատ սիրելի Երվանդ Օտյանի «Ընկեր Փանջունի»-ից հետո):

Էլի՞ կուզեք նմանություններ: Խնդրե՛մ: Ինչքա՛ն ուզեք:

Ասենք, ուսուցիչների վիճակը: Ուսուցիչների, որոնց միանգամայն իրավացիորեն, Արմեն Հարությունյանն (*) իր Զարթոնքյան նամակներից մեկում համարում է «մեր ազգի սյուները»: Բայց ի՞նչ հալի են սյուները Բեյրութում ու հատկապես Երեւանում: Թույլ տվեք չբացատրել, այլ մի երրորդ անգամ մտաբերել մեր անզուգական Պարոնյանին նրա մի խոսքի առիթով, որ հնչում է իբրեւ անեծք. «Ուսուցիչ ըլլա՛ս»: Սա Հայրենիքում ավելի տխուր է հնչում, քանի որ ուսուցիչներն այնտեղ հազարներ են, մանկավարժների մի հոծ բանակ: Եվ ի՞նչ: Եվ այն, որ տղամարդիկ լքում են այդ բանակը, սպայական դիրքերը զիջելով կանանց: Ես շատ հարգում, սիրում եմ գեղեցիկ սեռը, բայց կին մանկավարժը նույնը չէ, ինչ տղամարդը: Դպրոցի ֆեմինացման (կանացիացմա՞ն) այս ընթացքը լավ բան չի խոստանում: Այնպես որ, Ժիրայր Դանիելյանները (**) մեզ շատ հարկավոր են՝ ե՛ւ այստեղ, ե՛ւ Հայրենիքում: Բայց տղամարդը, մանկավարժ լինելուց զատ, պարտավոր է ընտանիք պահել, այնպես չէ՞, կամ էլ ընտանիք չկազմել: Եղա՞վ: Չեղա՛վ:

Շարունակենք նմանությունների շարքը:

Գանք գրողներին, որոնց դուք գրագետ եք կոչում (կարծես մյուս մարդիկ անգրագետ են): Ասենք, որ գրողը գրեց իր հերթական գիրքը, ի՞նչ որակի՝ հայտնի չէ, բայց սկզբի դեպքում դա կարեւոր չէ: Ասենք թե բախտը բերեց, հովանավոր (սպոնսոր) էլ գտավ: Գիրքը լույս տեսավ: Ի՞նչ պիտի անի գիրքը: Բնականաբար, պետք է վաճառքի հանի:

Ես Երեւանի գրախանութներում հաճախ եմ լինում: Այստեղ՝ Բեյրութում, եղա իմ հին ընկերոջ՝ արձակագիր Գեւորգ Աճեմյանի գրքերով լեցուն գրավաճառատանը: Պատկերը նույնն է ե՛ւ այստեղ, ե՛ւ այնտեղ: Գրքի վաճառքը լավ չի ընթանում: Մարդիկ առաջվա պես գիրք չեն գնում: Ընթերցողների թիվը նվազում է, ընթերցումն այլեւս առաջնահերթ տեղ չի գրավում երիտասարդության կյանքում: Միտք ենք անում գրախանութների տնօրենների հետ Երեւանում եւ Բեյրութում: Ինչո՞ւ է այսպես: Եվ հանգում ենք գրեթե նույն եզրակացության: Առաջին մեղավորին հայտնաբերում ենք առանց դժվարության: Դա հեռուստեսիլն է: Խոսք չունեմ, գրավիչ բան է հեռուստեսիլը եւ շատ էլ հարկավոր, որ անվերադարձ մխրճվել է մեր առօրյա կենցաղի մեջ: Բայց նաեւ մեծ կողոպտիչ է, ժամանակի կողոպտիչներից մեծագույնը: Մարդիկ տանը հանգիստ նստած սուրճ են խմում ու նայում ժամերո՛վ: Մեղք ի՞նչ թաքցնեմ՝ ես նույնպես: Հետո շատ եմ զղջում, բայց ուշ է, ժամանակը գնա՜ց...

Հենց ընթերցումին տրվելիք ժամանակը: Ուրեմն, հեռուստեսիլը գրքի, ընթերցումի, ընթերցասիրության առաջին թշնամին է:

Հեռուստեսիլն ընթերցումի «մուխը մարեց» (ի՞նչ վառ, պատկերավոր արտահայտություն):

Մյուս պատճառը նյութականն է, մանավանդ Երեւանում: Մարդիկ այնքան փող չունեն, որ գիրք առնեն, ավելի կենսական պահանջներ կան (գիրք չկարդալուց դեռ մարդ չի մեռել) ի դեպ, Երեւանում հիմա գիրք տպագրելուց թանկ, բայց եւ գրքից էժան բան չկա: Եվ ի՞նչ է մնում գրողին (անցնում եմ Երեւանի եւ Բեյրութի հաջորդ նմանությանը): Իր գրքերն ընծայագրել ու նվիրել բարեկամներին, ընկերներին, գրչակիցներին, ծանոթներին՝ այն երջանիկ մոլորությամբ, որ իր գիրքը շատ հարկավոր է նրանց, ում նվիրում է: Կարծես նրանք սրտատրոփ հենց իր գրքին էին սպասում: Հապա ի՞նչ անեն, որ չնվիրեն, այլապես ինչո՞ւ են գրում (շատ կարեւոր, մեծ մասամբ անպատասխան մնացող հարցում): Գրականությունն այնպիսի բան է, որ ռոբինզոնկրուզոյական լինել չի կարող:

Հենց մեկը ես, նույն երջանիկ մոլորությամբ, միամիտ վստահությամբ, որ պիտի կարդան, գրքերս նվիրում եմ աջ ու ձախ: Մարդ եմ որոնում, որ գիրք նվիրեմ: Ե՛վ այստեղ, ե՛ւ այնտեղ: Բայց նվիրելով բանն ո՞ւր կհասնի...

Անցնենք հաջորդ նմանությանը:

Բեյրութի փողոցներում շրջելիս կարդում եմ անթիվ-անհամար ցուցափեղկեր, խանութների անվանումներ, ռեկլամներ՝ գրված օտար լեզուներով: Հասկանալի բան, սա բազմացեղ, բազմալեզու քաղաք է: Բայց արի ու տես, որ մեր միացեղ եւ միալեզու Երեւանում էլ պատկերը նույնն է: Խանութների, ճաշարանների, զվարճավայրերի վրա ամեն քայլափոխի կարդում ես անգլերեն, ֆրանսերեն, նույնիսկ իսպաներեն գրեր: Կարեւոր չէ, որ երեւանցիները չեն հասկանում (երբեմն էլ գործատերերը նույնպես), թե ինչ ասել է Paradis կամ Amigo, կարեւորն էֆեկտն է: Կամ էլ City Dar-Manhattan: Քայլում ես Մեսրոպ Մաշտոցի փառահեղ պողոտայով եւ Մաշտոցի՝ պողոտան՝ լեցուն օտարալեզու ցուցափեղկերով: Սրանցից ամենապատվավորը՝ Black Cat, խե՜ղճ անցորդներ՝ չգիտեն ինչ կնշանակի: Բայց որ սեւ կատու է անցել Մաշտոցի լեզվի ու Երեւանի միջեւ՝ ավելի քան ակնհայտ է:

Եվ ի՞նչ են մտածում ազգային իշխանությունները: Կարո՞ղ են արգելել: Իհարկե՛: Բայց նրանք առանց այն էլ մտահոգություններ շատ ունեն: Բանը դրան չի հասել: Հուսանք, որ կհասնի:

Էլի՞ կուզեք նմանություններ: Խնդրեմ:

Դոլարի գերիշխանությունը: Ես Ամերիկյան համը հանեց: Առաջ ինքն էր պայքարում ծավալապաշտության դեմ, հիմա ինքն է դարձել մեծագույն ծավալապաշտը: Ինչո՞վ: Ասենք հերթով: Շատ անմեղ միջոցներով, առանց զենք ու զրահի: Կինոնկարների հեղեղով՝ լավ թե վատ: Հրաշալի կինոնկարներ կան, բայց վատն ավելի շատ է. թրիլլեր, սպանություններ, ոճիրներ, չարագործներ եւ բարի հետախույզներ, ոստիկաններ, հայտնաբերումներ՝ կիսամերկ Girls-երի պարտադիր մասնակցությամբ: Ընտանեկան եւ կենցաղային հոռի հարաբերություններ էլի՞: Ինչո՞վ: Յույժ տարօրինակ հագնված եւ սանրված սեւ ու սպիտակ երգիչներով ու երգչուհիներով, որոնք չեն կարող հանգիստ երգել, այլ պետք է դիվահարի նման վազվզեն, գալարվեն ու ծամածռվեն: Էլի՞ ինչով: Ամերիկյան ապրելակերպի մոլեգին քարոզչությամբ: Ամերիկյան ծխախոտի առասպելոտ արտածումով (իրենք խելոք են՝ գերադասում են չծխել եւ նիկոտինն արտածել Երեւան եւ Բեյրութ):

Եվ, իհարկե, ամենից առաջ եւ ամենից շատ՝ դոլարով: Հիմա Երեւանում դոլարով առեւտուր են անում նույնքան ազատորեն, ինչպես Բեյրութում: Եվ նույնքան ազատորեն չենջ ու էքսչենջ (change and axchange) են անում. ամերիկյան դոլարը փոխանակում հայկական դրամի հետ: Հունվարի կեսին, երբ մեկնում էի Երեւանից, դոլարը 450 դրամ էր, Բեյրութում տեսա՝ 1500 լիբանանյան ոսկի: Ո՞րն է շատ, ո՞րը քիչ՝ չգիտեմ: Ես միայն տեղեկությունն եմ տալիս: Ասածս այն է, որ դոլարի գերիշխանությունը Երեւանի եւ Բեյրութի նմանություններից ամենահետինը չէ:

Մի նմանություն էլ կա, բնավ ոչ երկրորդական: Բեյրութը վաղուց ի վեր, դեռ անցյալ դարից, ուներ Ամերիկյան համալսարան: Հայաստանը մինչեւ անկախությունը չուներ: Հիմա ունի: Մայրաքաղաքի ամենից աչքի ընկնող տեղում, բարձունքի վրա:

Համատարած ամերիկանիզմը չգիտեմ, թե մեզ ո՞ւր կհասցնի: Ուզում ենք ամերիկացիներին նմանվել, նրանց նման շարժվել, բառերը նրանց նման արտաբերել: Բերեմ բարդ օրինակներ: Հենց «Դիտակի» վերջին համարում գրված է Լոս Էնջըլըս (իբր թե Լոս Անջելըս-ը քիչ էր): Ինչո՞ւ, եղբայր: Ինչո՞ւ Արթըր Միլլըր, Ուաշինկթըն, փոխանակ՝ Արթուր Միլլեր, Վաշինգտոն: Ինչ է թե ամերիկացիք այդպե՞ս են հնչեցնում: Ինչպիսի՜ քնքույշ մտահոգություն: Այդ դեպքում ինչո՞ւ հետ ու հանգիստ գրում եւ ասում ենք Փարիզ, Հռոմ կամ Վենետիկ, երբ գիտենք, որ ֆրանսիացիները Պարի են ասում, իտալացիները՝ Ռոմա եւ Վենեցիա: Մարդ մի քիչ էլ սեփական ազգի օրինաչափությունները պիտի հարգի եւ ոչ թե օտարինը: Ի՞նչ անենք, որ նրանք ամերիկացիներ են եւ շատ են, իսկ մենք քիչ ենք: Քիչ ենք, բայց հա՛յ ենք, չէ՞: Ամերիկացիները կարո՞ղ են երգել՝ «Յանկի՛ ես դու, յանկի՛ եմ ես, վա՛յ քո ցավը տանեմ ես...»: Չե՛ն կարող (նրանք միմյանց ցավը տանելու ոչ մի ցանկություն չունեն): Իսկ մենք կարո՛ղ ենք:

Այն էլ ասեմ (այս անգամ՝ առանց կատակի), ես հպարտությամբ եմ հիշում, որ հետպատերազմյան առաջին տարիներին, երբ ես 22-23 տարեկան էի, Մոսկվայում ասում էին «Нас мало, но мы армяне!» (մենք քիչ ենք, բայց հա՛յ ենք):

Սա էլ ազգասիրության բաժինը:

Բայց նմանությունների շարքը շարունակենք: 1981-ին, երբ ես Բեյրութ էի, ինձ սաստիկ ջղայնացնում էր հեռուստեսիլով հաղորդվող ռեկլամների անտանելի, աներեւակայելի առատությունը: Երեւանում այդպես չէր: Հիմա այդպես է. անթիվ-անհամար, նախանձելի ոգեշնչմամբ կրկնվող գովազդեր այնպիսի բաների, որոնց ո՛չ կարիքն ունի միջին երեւանցին, ո՛չ էլ ձեռք բերելու հնարավորությունը: Ինչ կարող ես անել, «շուկայական հարաբերություններ» են՝ Բեյրութի նման: Նույն պատճառները ծնում են նույնպիսի հետեւանքներ: Պարտադրաբար: Ուզենք, թե չուզենք:

Եվ Բեյրութի նման էլ Երեւանը լցվել է ավտոմեքենաներով: Ճիշտ է, մի շնչին ընկնող ինքնաշարժերի քանակով Երեւանը դեռ հեռու է Բեյրութից (գիշերային Բեյրութն ինքնաշարժերի մի հսկայական գերեզմանատուն է կարծես), բայց էլի շատ է եւ գնալով շատանում է: Մեր հարգելի հայր Անդրանիկ Կռանյանը, որին հումորի զգացումը երբեք չի դավաճանել, այս տարվա հունվարի 1-ին «Նաիրի»-ի բացառիկում մի հումորեսկ է տպագրել «Նոր տարվա հեքիաթ» վերնագրով: Սա երկխոսություն է Աստծո եւ Գաբրիել հրեշտակապետի միջեւ: Աստված այսպես է խոսում Լիբանանի մասին. «Ահա, Գաբրիե՛լ, երկիր մը, ուր երբ ինքնաշարժ չունիս, բան չես: Իսկ երբ ունիս, չես գիտեր ուր գետեղել զայն»: Երեւանում էլ ճիշտ այդպես է: Միակ տարբերությունն այն է, որ երեւանցին ասում է, օրինակ, «Մեքենան կանգնեցնելու տեղ չեմ գտնում», բեյրութցին կանգնեցնելու փոխարեն ասում է շարել: Ավելի սիրուն է, բայց ես չեմ հասկանում ինչպե՞ս կարելի է մի առարկան շարել: Կարելի է թելի վրա հուլունքներ շարել, ինչպես ես եմ իրար հետեւից շարում Երեւան-Բեյրութ նմանությունները: Իսկ մի առարկան կշարվի՞: Ինչեւէ, էականը դա չէ, այլ ինքնաշարժը մի տեղ խցկելու դժվարությունը: Եվ այստեղ էլ մեր մայրաքաղաքները նման են միմյանց: Նման են նաեւ երթեւեկության խցանումներով, Բեյրութում ասում են՝ խճողումներով: Բեյրութում խցանումներն ավելի շատ են եւ ավելի տեւական: Այնքան, որ երբեմն ուզում եմ գլուխս հանել պատուհանից եւ գոչել՝ այսքան շատ ո՞ւր եք գնում, եղբայրնե՛ր, մութն ընկել է, տանը նստեցեք, հեռուստեսիլ նայեցեք կամ գիրք կարդացեք (հիշո՞ւմ եք Պաղտասար աղբոր ասածը. «...տանդ նստիր Նարեկդ կարդա, մա՛րդ Աստծո»): Հա՛մ բենզին կխնայեք, հա՛մ մի բան կսովորեք, համ էլ խճողում չի լինի: Մտածում եմ, բայց այդ կոչը չեմ անում, որովհետեւ ուրիշներն այս նույնը կարող են ինձ ասել:

Եվս մի նմանություն՝ բառապաշարը: Ունեինք պոլիտեխնիկական ինստիտուտ: Հիմա, Բեյրութի նմանությամբ, գրում ենք **ճարտարագիտական**: Հրաժարվելով ամբողջ աշխարհում ընդունված տերմինից (ասել է թե **եզր**-ից), հիմա խառնում ենք՝ **ճարտարապետ**-ը գիտեինք, այս **ճարտարագետ**-ը ո՞րն է, երբեմն տառասխալ է արված (այնքան այդ բառերը նման են միմյանց): Ես այն էլ լավ չեմ հասկանում, թե ինչպե՞ս կարելի է մարդ սպանել, դիակը փռել եւ ասել՝ **ահաբեկեց**: Հայերեն սա ընդամենը կնշանակի ահ ներշնչել, վախեցնել: **Տեռոր**-ի բառացի թարգմանությունն այստեղ կարծես թե լավ ծառայություն չի մատուցում, ինչպես հետեւյալ դեպքում. ասում ենք՝ ֆինանսների ասպարեզում այսպիսին է մեր ռազմավարությունը (ստրատեգիան) կամ մարտավարությունը (տակտիկան): Դժվարանում եմ հասկանալ ֆինանսներն ի՞նչ կապ ունեն ռազմի գործերի եւ մարտերի հետ: Ես օտարաբանությունների կողմնակիցը չեմ, բայց մաքրամոլությունն էլ, կարծես, մի բան չի:

Ոչինչ, կարծես թե կամաց-կամաց հաշտվում ենք, ինչպես զուր տեղը հաշտվում ենք ուղղագրական խառնաշփոթի հետ:

Եվ ինչի՞ հետ է, որ չենք հաշտվում...

Կարծում եք Երեւան-Բեյրութ նմանությունների շարքն ավարտվե՞ց: Սխալվում եք, էլի՜ կան: Բայց ես հոգնեցի դրանք իրար հետեւից շարելով:

ԼԵՎՈՆ ՀԱԽՎԵՐԴՅԱՆ
11 փետրվար 97
Բեյրութ

**Լիբանանահայ գործարար, բարեգործ*

***Բեյրութում Հովակիմյան Մանուկյան դպրոցի տնօրեն, «Շիրակ» ամսագրի խմբագիր*

digitised by A.R.A.R.@

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

ՇՐՋԱՆ

Կասպից ծովի կարգավիճակը՝ կռվախնձոր առափնյա երկրների համար

Կասպից ծովի կարգավիճակի շուրջ առափնյա երկրների տարաձայնությունները շարունակվում են, որովհետեւ, անշուշտ, լրջորեն մտահոգում են այստեղ առկա էներգակիրների հսկայական պաշարների արդյունահանման վերաբերյալ կնքված բազմաթիվ համաձայնագրերի իրագործումը, քանզի մինչ վերջնական լուծումը հազիվ թե արեւմտյան որեւէ ընկերություն, ռիսկի դիմելով, խոշոր կապիտալ ներդնի այստեղ, անգամ եթե էներգակիրների այդ պաշարները Արեւմուտք տեղափոխող խողովակաշարերի կառուցման հարցը լիովին լուծված լինի: Մինչեւ ԽՍՀՄ-ի փլուզումը Կասպից ծովի կարգավիճակը հստակեցված էր նախ՝ 1921 թ. փետրվարի 26-ին Իրանի եւ Խորհրդային Ռուսաստանի միջեւ կնքված «Բարեկամության» պայմանագրի 11-րդ հոդվածով, որի համաձայն Իրանին եւ Ռուսաստանին ողջ ծովով թե ռազմական, թե առեւտրական նավերով իրավահավասար նավարկելու իրավունք էր տրվում: Այնուհետեւ այդ կարգավիճակը ամրագրվեց 1940 թ. մարտի 25-ին ԽՍՀՄ-ի եւ Իրանի միջեւ ստորագրված «Ծովագնացության եւ առեւտրի» պայմանագրով, որն առ այսօր փաստորեն գործում է: Ըստ այս պայմանագրի, ինչպես եւ նախորդում, Կասպիցը համարվում է ԽՍՀՄ-ի եւ Իրանի «ընդհանուր ծով»: Այսուհանդերձ, պայմանագրի 12-րդ հոդվածի 4-րդ կետով յուրաքանչյուր երկրի 10 մղոնի սահմաններում ձկնորսությամբ զբաղվելու մենաշնորհ է սահմանվել:

1991 թ. դեկտեմբերի վերջին, ԽՍՀՄ-ի փլուզմամբ Կասպից ծովի առափնյա երկրների թիվն ավելացավ եւս երեք նորանկախ երկրներ՝ Ադրբեջանը, Թուրքմենստանը եւ Ղազախստանը: Հենց վերջիններիս կողմից էլ առաջ քաշվեց Կասպից ծովի նոր կարգավիճակի հարցը, որն առաջին անգամ լուրջ քննարկման առարկա դարձավ 1992 թ. փետրվարի 17-ին առափնյա 5 երկրների մասնակցությամբ Թեհրանում գումարված համաժողովում: Իրանը, ընդգծելով, որ առափնյա բոլոր երկրներն իրավահավասար են, առաջարկեց ծովի էներգակիրների եւ բնական այլ պաշարների համատեղ շահագործման նպատակով առափնյա երկրների մասնակցությամբ հիմնադրել «Կասպից ծովի առափնյա երկրների համագործակցության կազմակերպությունը»: Կողմերը ընդհանուր առմամբ համաձայնության եկան: Այնուհետեւ այդ հարցը հանգամանորեն քննարկվեց նաեւ տարբեր մակարդակի այլ հանդիպումներում: Ի վերջո, 1994 թ. հոկտեմբերին Մոսկվայում կայացած համաժողովում հաստատվեց նաեւ համագործակցության կազմակերպության ստեղծման նախագիծը: Սակայն հիմնադրման վերաբերյալ համաձայնագիր չստորագրվեց, քանի որ որոշ երկրներ նման կազմակերպության ստեղծումը պայմանավորեցին Կասպից ծովի կարգավիճակի վերանայմամբ: Իսկ նոր կարգավիճակի նոր կողմնակիցների կարծիքով, Կասպիցը պետք է համարվի լիճ եւ ամբողջությամբ բաժանվի առափնյա երկրների միջեւ՝ համապատասխան դրանց ազգային սահմաններին: Մինչդեռ Ռուսաստանն ու Իրանը, հիմնվելով միջազգային հիմունքների վրա, ըստ որոնց «նոր պետության ստեղծմամբ կամ վերացմամբ տարածաշրջանների կարգավիճակը փոփոխություն չի կրում», պնդում են, որ Կասպից ծովը պահպանել է իր նախկին կարգավիճակը: Այլ կերպ ասած, այն ընդհանուր է առափնյա բոլոր երկրների համար, քանի դեռ այդ պետությունների համաձայնությամբ նոր կարգավիճակ չի սահմանվել: Նման դիրքորոշմանը կտրականապես դեմ է Բաքուն, քանի որ այդ դեպքում «Ազերի», «Գյունեշլի» եւ «Չերագ» նավթահանքերը, որոնց շահագործման վերաբերյալ 1994 թ. սեպտեմբերի 20-ին Ադրբեջանի եւ արեւմտյան նավթային ընկերությունների միջեւ կնքվեց «դարի պայմանագիրը», հայտնվում են ընդհանուր ջրերում, ուստի դրանք կարող են շահագործման հանձնվել միայն Կասպից ծովի առափնյա բոլոր երկրների համաձայնությամբ: Կասպից ծովի կարգավիճակի հարցը 1992 թ. առ այսօր պարբերաբար քննարկման առարկա է դարձել առափնյա երկրների երկկողմ եւ բազմակողմ հանդիպումներում, ինչպես նաեւ դրան նվիրված հնգյակի տարբեր մակարդակի համաժողովներում, սակայն ճշմարտությունից հեռու չի լինի, եթե ասենք, որ առայժմ շոշափելի որեւէ արդյունք չի արձանագրվել: 1996 թ. նոյեմբերի կեսերին Աշգաբադում առափնյա երկրների արտգործնախարարների համաժողովին թեեւ կողմերին կրկին չհաջողվեց ընդհանուր հայտարարի գալ Կասպից ծովի կարգավիճակի շուրջ, սակայն Թուրքմենստանի, Ռուսաստանի եւ Իրանի միջեւ Կասպից ծովում համագործակցելու վերաբերյալ կնքվեց համաձայնագիր: Դա ստորագրող երկրները գնահատեցին իբրեւ մեծ ձեռքբերում, նշելով, որ հետագայում այդ համաձայնագրին ցանկության դեպքում կարող են միանալ նաեւ Ադրբեջանն ու Ղազախստանը: Ադրբեջանը միանգամայն բացառեց իր նման քայլի հավանականությունը:

Այսօրվա դրությամբ, թեեւ Կասպից ծովի կարգավիճակի որոշման ուղղությամբ հստակ տեղաշարժեր չեն նկատվում, սակայն նախկին կարգավիճակի կողմնակիցների (Իրան, Ռուսաստան) եւ նորը սահմանելու ջատագովների (Ադրբեջան, Ղազախստան եւ Թուրքմենստան) կողմնորոշումների մեջ փոփոխություն է նկատվում, ինչը կարող է հանգեցնել նշված խմբավորումների շարքերի փոփոխության, ընդ որում, ի վնաս նորի կողմնակիցների:

1997 թ. փետրվարի վերջին Իրանի ԱԳ փոխնախարար Աբաս Մալեքին Փարիզում ելույթ ունենալով շրջանային հարցերին նվիրված մի սեմինարում, նշել է, որ ըստ 1940 թ. Իրան-ԽՍՀՄ պայմանագրի, Կասպից ծովը բաժանվել է 2 փոքր մերձափնյա ազգային հատվածների եւ ընդհանուր մեկ մեծ հատվածի, որը պետք է շահագործեին երկու երկրները: Իսկ փետրվարի 13-ին Մոսկվայում արծարծվել էր Կասպից ծովի էներգակիրների ափամերձ պաշարների շահագործման նպատակով ժամանակավոր մեխանիզմի մշակման հարցը: Սակայն շահագործման ենթարկվող հատվածի սահմանները հստակ չնշվեցին:

Իսկ փետրվարի 27-ին Թուրքմենստանի նախագահ Սափարմուրադ Նիյազովը Ղազախստանի նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւի հետ տված մամուլի ասուլիսում հայտնել է, որ խորհրդային իշխանության օրոք եւս Կասպից ծովը բաժանված էր առափնյա հանրապետությունների միջեւ յուրաքանչյուրի մերձափնյա սահմաններին համապատասխան: Փաստորեն, Թուրքմենստանի դիրքորոշումը համընկնում է Ադրբեջանի դիրքորոշմանը: Մինչդեռ հիշյալ մամուլի ասուլիսին նախագահ Նազարբաեւի արտահայտած տեսակետը այս առնչությամբ միանգամայն կարելի է երկիմաստ եւ անորոշ գնահատել: Նա առաջարկել է մինչեւ Կասպից ծովի կարգավիճակի վերաբերյալ առափնյա երկրների միջեւ վերջնական համաձայնագրի ստորագրումը ժամանակավորապես ծովը բաժանել ազգային հատվածների, եւ յուրաքանչյուր երկիր շահագործի իր ազգային հատվածում գտնվող նավթահանքերը: Բայց նա հստակ չի նշել՝ ազգային հատված ասելով արդյո՞ք նկատի ունի ցամաքից 45 կմ հեռավորության սահմանագիծը, որը Թեհրանն ու Մոսկվան պատրաստ են ճանաչելու, թե այնպիսի բաժանում, որը պահանջում են Թուրքմենստանն ու Ադրբեջանը: Սա այն դեպքում, երբ նախկինում Ալմաթին հստակորեն համամիտ էր Բաքվի տեսակետին:

ԷՄՄԱ ԲԵԳԻՋԱՆՅԱՆ

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆԵՐ

Գեներալ Ռոխլինի մռայլ կանխագուշակումները

Ռուսաստանի Պետական դումայի պաշտպանության հարցերով հանձնաժողովի նախագահ գեներալ Լեւ Ռոխլինի զեկուցումը Պետդումայի փետրվարի 21-ի նիստում մեծ աղմուկ առաջացրեց Դումայի կուլուարներում: Զեկուցման հիմնական գիծը վերաբերում էր Ռուսաստանի ազդեցությանը ԱՊՀ երկրներում: Գեներալի կարծիքով, Ռուսաստանը կանգնած է այդ ազդեցության կորստի առջեւ: Մեր ընթերցողին անշուշտ կհետաքրքրի գեներալ պատգամավորի զեկուցագրի այն մասը, որը վերաբերում է ԱՊՀ երկրների եւ հատկապես Հայաստանի զինվորական կացությանը:

Չի կարելի չասել նաեւ Անդրկովկասի հանրապետություններում Ռուսաստանի ազդեցության կորստի մասին: Հենց մեր երկիրը հեռացավ այս շրջանից, լիդերությունը անմիջապես զավթեց ամերիկյան եւ թուրքական կապիտալը: Վերջին երեք տարում Թուրքիայի բաժինը Անդրկովկասյան արտաքին առեւտրական շրջանառությունում աճեց գրեթե երեք անգամ, այս շրջանում ներդրումների բաժնում ԱՄՆ-ը դուրս եկավ առաջին տեղ: Եվ հակառակը, Ռուսաստանը երեք անգամ կրճատել է Անդրկովկասի հետ առեւտրական կապերը:

Որոշակի ստեղծված կացությունից պետք է ինքնիրենից եւ սադրանքներից անցնել քաղաքացիության եւ տնտեսական շահավետ քաղաքականության: Պետության ամբողջականության հարցերում կրկնակի ստանդարտներ չպետք է լինեն, մեկը քեզ համար, մյուսը՝ ԱՊՀ երկրների: Դա վերաբերում է ինչպես Վրաստանին, այնպես էլ Ադրբեջանին: Ինչո՞ւ հանդուրժել պաշտպանության նախարարության նախկին ղեկավարների գործողությունները, որոնք առանց կառավարության պաշտոնական կարգադրության Ադրբեջանի հետ զինվորական դիմակայության մեջ գտնվող Հայաստանին տվեցին 84 T-72 տանկ, 40 զրահամեքենա, ինչպես նաեւ 7 [illegible] 1996 թ. մայիսին Կապանում [illegible] հայկական 20 մասնագետների նախապատրաստումը 300 կմ հեռահարության օպերատիվ-տակտիկական համալիրների համար, որը կատարվել էր պաշտպանության նախարարության ղեկավարների կարգադրությամբ: Մասնագետները համոզված են, Մինգեչաուրի հիդրոէլեկտրակայանին ուղղված այդ հրթիռների հարվածը աշխարհի երեսից կջնջի Ադրբեջանի մեկ երրորդը եւ լիովին կավերի Բաքուն: Ինչպիսի մարտագլխիկներով են զինված այդ համալիրները: Ո՞վ է դրանք առաքել: Սրա համար որեւէ մեկը թեկուզ մեկ անգամ կպատժվի՞:

Զարմանալի նկատում: Ռուսաստանն իր «բարիդրացիների» օգնությամբ հասավ այն բանին, որ նախկին ԽՍՀՄ եւ ոչ մի հանրապետություն հետ չունի լիարժեք բարեկամական հարաբերություններ: Եվ դա պատահական չէ: Դա երկրի ներսում արտաքին ուժերի եւ նրանց ծառաների հարձակողական համառ գործունեության արդյունքն է: Բարեբախտաբար, երկրի ղեկավարությունում կան այնպիսի քաղաքագետներ, ինչպիսիք են Պրիմակովը, Սերովը, Իգոր Ռոդիոնովը, Աման Տուլեեւը եւ ուրիշներ:

Սակայն նաեւ Պետական դուման չպետք է մի կողմում մնա: Պատգամավորների մեծամասնությունը սատարում է այդ ղեկավարներին եւ նրանց քաղաքականությանը:

Ստորին պալատը պետք է ամրապնդի ԱՊՀ երկրների հետ միջխորհրդարանական համագործակցությունը երկրի ղեկավարության դերի նախկին խորհրդային հանրապետությունների [illegible] ձեռնարկներին [illegible] այդ երկրների ժողովուրդներից:

Ն. Լ.

ԱԼԲԱՆԻԱ

Ալբանիայի 6 քաղաքներ՝ ապստամբների ձեռքին

Ալբանիայի հարավում գտնվող 6 քաղաքներ գրավված են ապստամբած ժողովրդի կողմից, որը զինանոցներից առգրավել է առնվազն 4 հրասայլ եւ զենիթային կայանքներ: Ըստ Ռոյթեր գործակալության հաղորդագրության, Սարանդայում, որտեղ ապստամբները գրավել են ռազմածովային հենակետը եւ մի ռազմանավ, պայթեցվել է գլխավոր կամուրջը եւ ականապատվեցին մյուսները, որպեսզի բանակը չկարողանա մտնել քաղաք: Վլյորան նույնպես պատրաստվում է գրոհի եւ մեկ շենքերի տանիքների խոշոր տրամաչափի գնդացիրներ եւ նռնականետներ են տեղադրվում: Տեպելենա քաղաքում ապստամբ ժողովուրդը շրջապատել եւ գնդակոծում է տեղական բանտը: Ապստամբած բնակավայրերի շրջակայքն ականապատված է: Ալբանիայի նախագահ Սալի Բերիշան անցյալ տարի մայիսին տեղի ունեցած խորհրդարանական ընտրություններից հետո մարտի 6-ին առաջին անգամ հանդիպեց բոլոր ընդդիմադիր կուսակցությունների ներկայացուցիչներին: Կողմերը մտադիր են բանակցել կառավարություն կազմելու հարցում փոխզիջումային տարբերակ գտնելու հնարավորության շուրջ: Սակայն ըստ Ալբանիայից ստացված վերջին հաղորդագրության, նախագահ Բերիշան ապստամբներին 48 ժամ է տվել զենքը հանձնելու համար:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Թուրք լրտեսը Բուլղարիայում դատապարտվեց 10 տարվա բանտարկության

ՍՈՖԻԱ, 7 ՄԱՐՏ, ՓԱՍՏ: Բուլղարիայի պետական լրատվական գործակալությունը հաղորդեց, թե երկրի երկրորդ քաղաքի Պլովդիվի դատարաններից մեկում մարտի 5-ին 10 տարվա բանտարկության է դատապարտվել մի թուրք լրտես, երկու ամիս տեւած դռնփակ դատավարությունից հետո: Դատական իշխանությունների համաձայն, թուրք լրտեսը Քասըմուն Տողուն 1992-ին հաստատվել էր Պլովդիվում եւ սահմանապահ ուժերի մասին տեղեկություններ սկսել հավաքել, իբրեւ կենտրոն գործածելով առեւտրական իր հիմնարկը:

Քրդերին աջակցող քաղաքագլուխը ձերբակալվեց

6 ՄԱՐՏ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Թուրքիայի անվտանգության ծառայության պաշտոնյաները հաղորդեցին, որ թուրքական բանակի «Կոբրա» մակնիշի ամերիկյան արտադրության մարտական ուղղաթիռները հրթիռակոծել են քուրդ զինյալ ապստամբների դիրքերը Թունջելիի նահանգում: Թուրքական օդուժը ռմբակոծել է Թունջելիի նահանգի Ալիբողազի շրջանը, որտեղ, ըստ թուրք պաշտոնյաների, PKK-ի մարտիկները զանգվածի ռազմակայան են տեղադրել: Թուրքիայի հարավ-արեւելյան նահանգներում 12 տարի տեւող թուրք-քրդական զինյալ հակամարտությունների ընթացքում զոհվել է ավելի քան 21 հազար մարդ: Թուրքիայից ստացված մեկ այլ հաղորդագրության համաձայն, Բիզնեն ավանի քաղաքագլուխը, վարչապետ Էրբաքանի Բարօրություն կուսակցության անդամ Այգորենը պաշտոնապես մեղադրվել է քուրդ ապստամբներին աջակցելու մեջ: Պետական անվտանգության դատարանի գործակալները Դիարբեքիրում ձերբակալել են Այգորենին:

Նորից երկրաշարժ Թուրքիայում

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանի սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայության դիտակայաններում մարտի 7-ին տեղական ժամանակով 2 անց 28 րոպեին գրանցել են երկրաշարժ Թուրքիայի տարածքում Վան քաղաքից 20 կմ հյուսիս-արեւելք: Ինտենսիվությունն էպիկենտրոնում կազմել է 5 բալ (ըստ Ռիխտերի սանդղակի 3.73): Երկրաշարժի էպիկենտրոնը գտնվում է Արարատ քաղաքից 165 կմ, Երասխից 170 կմ, Գյումրիից 245 կմ հարավ-արեւմուտք:

digitised by A.R.A.R.@

Երկուշաբթի Երեւան է ժամանելու Ռուսաստանի Դաշնության մշակույթի նախարար Եվգենի Սիդորովը հանրապետության մշակույթի, երիտասարդության հարցերի ու սպորտի նախարարության հրավերով։ ՌԴ նախարարի այցի ծրագրում, որը կտեւի երկու օր, նախատեսված են բանակցություններ ՀՀ մշակույթի նախարար Արմեն Սմբատյանի հետ. իրադարձություն եղան Մոսկվայում անցկացված հայ մշակույթի օրերը եւ Երեւանում անցկացված Ռուսաստանի մշակույթի օրերը, որոնք, համընդհանուր կարծիքով, հայ-ռուսական զարմանալի հոգեւոր սերտ կապերի վառ դրսեւորումներն էին։

Եվգենի Յուրեւիչ Սիդորովը ծնվել է 1938 թվականի փետրվարի 11-ին Մոսկվայում։ 1961 թ. ավարտել է Մոսկվայի Լոմոնոսովի անվան ղը է ԽՄԿԿ կենտկոմին առընթեր ՀԳԱ-ի ավագ գիտաշխատող ամբիոնի դեկավարի տեղակալ 1978-87 թթ. Գորկու անվան գրական ինստիտուտի առաջին պրոռեկտոր 1987-92 թթ. ռեկտոր։ 1992 թ. փետրվարին նշանակվել է ՌԴ մշակույթի ու զբոսաշրջության, 1992 թ. հոկտեմբերից մշակույթի նախարար։ Կրկին նշանակված է այդ պաշտոնին 1996 թ. օգոստոսից։

Ռուսաստանի մշակույթի նախարար Եվգենի Սիդորովը ժամանում է Երեւան

Մշակութային կապերը հայ-ռուսաստանյան բարեկամության բաղկացուցիչ մասն են

հանդիպումներ հայ մշակույթի գործիչների, ստեղծագործ մտավորականության հետ։ Մարտի 11-ին հյուրին կընդունի Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը։ Նախատեսվում է 1997-98 թթ. մշակութային կապերի մասին արձանագրության ստորագրում, որը բխում է ՀՀ ու ՌԴ մշակույթի, գիտության ու կրթության բնագավառներում համագործակցության վերաբերյալ կնքված համաձայնագրից։

Հայ-ռուսաստանյան մշակույթի համագործակցությունը երկու պետությունների զարգացող դինամիկ կապերի բաղկացուցիչ մասն է։ Դրա տարեգրության մեջ կարեւոր ի պետական համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետը։ 1974 թ. ԽՄԿԿ կենտկոմին առընթեր հասարակական գիտությունների ակադեմիայի (ՀԳԱ) գրականության տեսության ու գրականագիտության ամբիոնը։

1960-62 թթ. աշխատել է ՀամԼԿԵՄ Մոսկվայի քաղկոմում. 1962-65 թթ. «Մոսկովսկի կոմսոմոլեց» թերթի բաժնի վարիչ, խմբագրական կոլեգիայի անդամ։ 1965-67 թթ. վարել է բաժին «Լիտերատուրնայա գազետա» թերթում։ 1967-71 թթ. «Յունոստ» ամսագրի գեղարվեստական դաստիարակության ու քննադատության բաժինը։ 1974-78 թթ. և

1986-91 թթ. ընտրվել է ԽՍՀՄ գրողների միության վարչության քարտուղար։ 1991-92 թթ. ԽՍՀՄ գրողների միության վարչության քարտուղարության համանախագահ։ Եղել է Ասիայի ու Աֆրիկայի գրողների ընկերակցության գլխավոր քարտուղարի տեղակալ։ Ամուսնացած է, ունի 2 որդի։ Պարգեւատրվել է Աշխատանքային կարմիր դրոշի խորհրդային շքանշանով։ 1991 թ. արժանացել է միջազգային միջերկրական մրցանակի ոսկե մեդալի։

ՏԻԳՐԱՆ ԻՍԼՈՅԱՆ
ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակից,
«Ազգի» համար

Ե՞րբ է բացվելու Սունդուկյանի թատրոնը

ԵՐԵՎԱՆ, 6 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Վերջապես սկսվեց Սունդուկյանի անվան թատրոնի շենքի վերանորոգումը, որը լուծարված եւ վերակազմավորված թատրոնի վերաբացման ուշացման պատճառներից էր։ Թերեւս, այն ազդակ դառնա, որ գոյության անորոշությամբ ու հարցականներով օղակված մայր թատրոնում շարժում սկսվի։ Քանի որ շուրջ մեկ տարի առաջ անմխիթար վիճակի, ստեղծագործական աշխատանքի բացակայության պատճառաբանությամբ լուծարված թատրոնը ներկայումս էլ դեռ ոտքի չի կանգնել. ազդագրերը չեն հուշում նրա գոյությունը, հանդիսատեսը մուտք չունի այնտեղ։

Ըստ թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար Վահե Շահվերդյանի, թատրոն հանդելը հեշտ է, իսկ վերակառուցումը՝ երկարատեւ, ծանր պրոցես, եւ շենքի վերանորոգման անհրաժեշտությամբ, նախկինից ժառանգած քայքայված տնտեսությամբ, չկազմավորված դերասանախմբով, ֆինանսների բացակայությամբ է բացատրվում թատրոնի վերաբացման ձգձգումը։ Անցնող մեկ տարում նա իր դեմքը գտնելու ճանապարհին էր, եւ երբ ներկայացումներ տրվեն՝ լիովին կվերագտնի իրեն։ Թատրոնն ապրում է ստեղծագործական նորմալ կյանքով, հավաստում է գեղարվեստական ղեկավարը։ Անցյալ տարի նա հիշեցրել է իր գոյության մասին «Մեսալիյանս-70» ներկայացմամբ՝ «Այունիք-96» փառատոնում եւ թատրոնի ճեմասրահում կազմակերպված ընթերցումներով։ Այսօր արդեն կազմվել է խաղացանկ, միաժամանակ մի քանի ներկայացումների փորձեր են արվում («Ռիչարդ Երկրորդ», «Կտակ», «Կալիգուլա», «Աղվիքա» եւ այլն)։

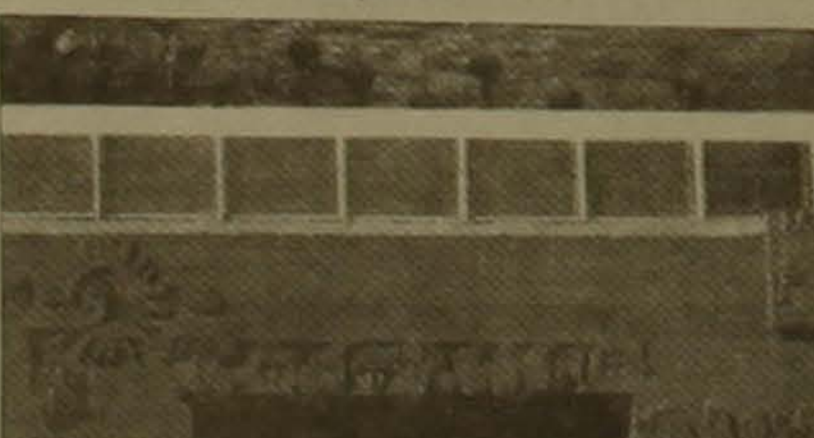

Լուծարումից հետո որոշված էր, որ վերանորոգված թատրոնը դեռ անցած աշնանը բացեր դռները։ Նա չպետք է ունենար հիմնական դերասանախումբ, եւ արտիստները ներկայացումներում պետք է ընդգրկվեին պայմանագրային սկզբունքով՝ յուրաքանչյուր դերի համար աշխատանքային նոր պայմանագիր կնքելով։ Այս ծրագերը չիրականացան ֆինանսների բացակայության պատճառով։

Պարոն Շահվերդյանը պնդում է, որ ինքը ի սկզբանե դեմ է եղել պայմանագրային աշխատաձեւին, չի պատկերացնում ազգային թատրոնն առանց հիմնական դերասանախմբի եւ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի ու սպորտի նախարարության այդ պատնեշը հաղթահարելու համար մեկ տարվա բացատրական աշխատանք է տարել։

Վերջապես, այս տարեսկզբին հաստատվեց հիմնական դերասանախմբի հաստիքացուցակը, որը, թերեւս, ոչ բավարար, աշխատանքի արդյունք էր, այլ այն բանի հետեւանք, որ մինչեւ օրս պայմանագրով նախատեսված գումարների միայն մի մասն է տրվել դերասաններին։

Կազմավորվել է նոր թատերախումբը, որտեղ 6-11 հազար դրամ ամսավճարով ընդգրկվել է 44 դերասան. նախկին սունդուկյանցիներ եւ նոր, երիտասարդ արտիստներ։

Ինչպես հավաստում է Վահե Շահվերդյանը, թատրոնի վերաբացումը կլինի մայիս ամսին։ Սակայն դեռ չի սկսվել բեմադրվող ներկայացումների ֆինանսավորումը եւ չի բացառվում, որ արդեն պատրաստ ներկայացումները թատրոնի վերաբացման ժամանակ չունենան համապատասխան հանդերձանք եւ դեկորացիաներ։

Իսկ թատրոնն ինքը սեփական ուժերով գումարներ ստեղծելու համար որեւէ բան չի անում՝ մնալով պետբյուջեի դրամարկղի առջեւ հերթ կանգնածների շարքում։ Պարոն Շահվերդյանը թատրոնի տարածքում տարբեր շահութաբեր հաստատությունների գոյությունը չի ընդունում։ Իսկ այլ բեմերում հանդես գալը մերժվում է. «Եթե մենք գնայինք այդ ճանապարհով, ապա այն, ինչ արվում է այսօր (վերանորոգումը), չէր արվի։ Մենք կունենայինք աշխատելու հնարավորություն, բայց մեր տունը չէինք ունենա», համոզված է գեղարվեստական ղեկավարը։

Ինչեւէ, հանրապետության վարչապետի անմիջական միջնորդությամբ գտնվել են ֆինանսներ (անգլիահայ բարերար Վաչե Մանուկյանը հատկացրել է 18 միլիոն դրամ), եւ արդեն սկսվել է շենքի վերանորոգումը։ Սպասենք, թե երբ, ինչ ներկայացմամբ կվերաբացվի մայր թատրոնը։

ՀԱՄԱՌՈՏ

Չարենցյան երեկոներ՝ Կարս եւ Մակու քաղաքներում

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Եղիշե Չարենցի ծննդյան 100-ամյակի կապակցությամբ, որը լրանում է մարտի 13-ին, ծրագրված է Հայաստանի արվեստի վարպետների մասնակցությամբ հոբելյանական հանդիսություններ կազմակերպել Կարսում, որտեղ ծնվել է մեծ բանաստեղծը եւ Իրանի Մակու քաղաքում, որտեղ գտնվել է նրա հոր Աբգար աղայի հայրական օջախը։ Այս մասին Արմենպրեսի թղթակցին հայտնեցին Հայֆիլհարմոնիայում, տեղեկացնելով, որ այդ կապակցությամբ հարեւան պետությունների հետ պայմանավորվածություն է ձեռք բերվում։

Երեւան. Եվս երկու մշակութային կենտրոն

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ՄԱՐՏ, ՓԱՍՏ։ Առաջիկայում Երեւանի մշակութային կենտրոնների թիվը կավելանա եւս երկուսով։ Խոսքը ֆրանսահայ մշակույթի երկու ականավոր գործիչների Գառզուի եւ Ժանսեմի թանգարանների մասին է։ Կերպարվեստի երկու վարպետների ստեղծագործությունների թանգարանը բացելու նախաձեռնությամբ հանդես է եկել քաղաքապետարանի մշակույթի բաժինը։ Իսկ վերջերս Փարիզ կատարած իր այցելության ժամանակ մշակույթի բաժնի վարիչ Սամվել Սեւադյան Ֆրանսիայից Երեւան է բերել բավականաչափ արժեքավոր ցուցանմուշներ, որոնցով կկազմվի ապագա թանգարանների հիմնական ցուցադրությունը։ Այս ցուցանմուշների թվում են Գառզուի նվիրատվություն եղող շուրջ 50 նկարներ։ Վարպետի թանգարանի համար բնակարանային տարածք է հատկացվել Կասկադի առաջին հարկում։

ԵՐԵՎԱՆ

Ալբերտ Պարսամյանի անհատական ցուցահանդեսը՝ հետմահու

Մարտի 7-ին Նկարիչների տան դահլիճում բացվեց նկարիչ Ալբերտ Պարսամյանի անհատական ցուցահանդեսը։ Ավարտելով գեղարվեստի ինստիտուտի նկարչական բաժինը՝ նա տրվեց արվեստի խորհրդավոր անսահմանությանը։ 6 տասնամյակների ընթացքում նկարիչը ստեղծեց 100-ից ավելի կտավներ, որոնք միայն իր մահվանից մեկ տարի անց, ծննդյան 62-ամյակի օրը, ներկայացվեցին հայ հասարակությանը։

Հենց առաջին հայացքից այցելուին գրավում է տաք գույների քնարական ներդաշնակությունը։ Հայ արվեստագետների մեջ ընդունված է Ալբերտ Պարսամյան-Մինաս զուգադրությունը՝ չնայած վերջինիս գործերում իշխող գույների հախուռն եւ պոռթկուն արտացոլմանը։

Երբ 93 թ.-ին նկարչի գործերը մեծ հաջողությամբ ցուցադրվեցին Գերմանիայում, գերմանացիներին հիացրեց եւ հուզեց նրա նկարների բանաստեղծայնությունը, այնտեղ իշխող լիրիկական շունչը, եվ չնայած այդ տարբերություններին, որոնք գոյություն ունեն 2 նկարիչների ստեղծագործություններում, նրանք միասին 60-ականներին հայ արվեստը հասցրեցին այն հարթությանը, որի վրա առ այսօր գործում են հայ նկարիչները։

Ալբերտ Պարսամյանի գործերը պայմանականորեն կարելի է բաժանել 2 ժամանակահատվածի՝ 60-ականների աշխատանքներ եւ վերջին շրջանի, որտեղ, չնայած գույների պայծառից ասոցիատիվ ավելի մռայլին անցումը, հեղինակը հավատարիմ է մնացել իր հիմնական ժանրին՝ դիմանկարին։ Հայ արվեստաբանների բարձր գնահատականներին արժանացան «Ինքնանկար», «Ավետում», «Եղեռն» ստեղծագործությունները։

Ցուցահանդեսին ներկա էին նկարչի ընտանիքի անդամները, արվեստաբաններ, մտերիմներ։

ԳԱՅԱՆԵ ՀՈՎԱԿԻՄՅԱՆ

Ֆրունզե Դովլաթյանի ֆիլմը՝ Փարիզի ռուսական մշակույթի տանը

Մարտի 2-ին Փարիզի ռուսական մշակույթի տան դահլիճում, Armen Film Solidarite նորաստեղծ միության նախաձեռնությամբ, ցուցադրվել է Ֆրունզե Դովլաթյանի «Բարեւ, ես եմ» կինոնկարը։ Վերոհիշյալ միությունը, որի նախագահն է ֆրանսիական կինոյի նախկին գործիչ Հովհաննես Մանուկյանը, ստեղծվել է հայկական կինոյին եւ, մասնավորապես, Հայաստանի ֆիլմեր արտադրող մեծագույն ձեռնարկության՝ «Հայֆիլմ»-ին գործնական աջակցություն ցույց տալու նպատակով։ Միությունն այժմ փորձում է կապեր հաստատել Հայաստանի մշակույթի նախարարության հետ, իսկ սույն ձեռնարկը նպատակադրել է ֆրանսիացի հանդիսատեսին ծանոթացնել հայկական կինոարվեստին։

Իբրեւ կինոյի տեխնիկական արդյունաբերության մասնագետ՝ ֆրանսիացի բեմադրիչների հետ համագործակցած Հովհաննես Մանուկյանը փորձում է Ֆրանսիայում քիչ հայտնի հայկական կինոյի նկատմամբ հետաքրքրության մթնոլորտ ստեղծել։

«Բարեւ, ես եմ» ֆիլմի ցուցադրությունից առաջ հանդիսատեսին ներկայացվեցին միության գործունեությունն ու նպատակները։

«ՎՍՍԲ»

Վաշինգտոն. Տարեկան մարզական շաբաթը՝ մայիսին

Կանադայում հրատարակվող «Ապագայ» ազգային, մշակութային եւ հասարակական շաբաթաթերթն իր փետրվարի 24-ի համարում տեղեկացնում է, որ Ամերիկայի Հայ եկեղեցու երիտասարդական կազմակերպության (ԱՀԵԵԿ) տարեկան մարզական շաբաթն այս տարի տեղի է ունենալու Վաշինգտոնում, մայիսի 23-26-ը Սմիթսոնյան հաստատությունից քիչ հեռու գտնվող Մարիոտ հյուրանոցում։ Մարզական խաղերին մասնակցելու հրավիրված են 18 եւ ավելի տարեկան երիտասարդներին հնարավորություն է տրվելու այցելել Վաշինգտոնի հուշակոթողը, Սմիթսոնյան հաստատությունը, Կապիտոլի շենքը եւ Վիետնամի վետերանների հուշահամալիրը։

Մրցույթ նվիրված Մամուլի ազատության օրվան

ՄԱԿ-ի հասարակական տեղեկատվության բաժնի երեւանյան գրասենյակը հայտարարում է մամուլի բնագավառում տարեկան առաջին մրցույթ, նվիրված մայիսի 3-ին նշվող Մամուլի ազատության միջազգային օրվան։ Մրցանակը տրվելու է Հայաստանում մամուլի ազատության գաղափարը արտահայտող լավագույն հոդվածի համար։ Հեռարձակող լրատվական միջոցների բնագավառում նմանատիպ մրցանակ կսահմանվի ս. թ. նոյեմբերի 21-ին, Հեռուստատեսության համաշխարհային օրը, որի մասին մենք կհայտնենք ավելի ուշ։

1993 թ. դեկտեմբերի 20-ը, 48/432 որոշմամբ, ՄԱԿ-ի գլխավոր համագումարը մայիսի 3-ը հայտարարեց Մամուլի ազատության միջազգային օր։ Այդ որոշումը արդյունք եղավ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի կողմից կազմակերպված միջազգային համաժողովի, նվիրված մամուլի ազատության պաշտպանությանը։ Այդ համաժողովի նպատակն էր ճանաչել ազատ, անկախ ու բազմակարծիք մամուլը որպես ժողովրդավարական հասարակության կարեւոր բաղկացուցիչ մաս։

1997 թ. հունվարին ստեղծվեց Հայաստանում անցկացվող մրցույթի հիմնադիր կոմիտեն, որի կազմում ընդգրկվեցին պրն Մորգան Լիդիկը ԱՄՆ լրատվական գործակալությունից, պրն Բորիս Նավասարդյանը Երեւանի մամուլի ակումբից, պրն Դավիթ Սանդուխչյանը ՏԱՍԻՍ կազմակերպությունից, տիկին Էլիզաբեթ Ռիչիփը Սորոսի հիմնադրամից, տիկին Էնկու Կեբեդեն եւ պրն Տիգրան Խզմալյանը ՄԱԿ-ի հասարակական տեղեկատվության բաժնից։ Հիմնադիր կոմիտեի պարտականությունների մեջ է մտնում մրցույթի եւ պարգեւատրման կազմակերպումը, ինչպես նաեւ ժյուրիի ընտրությունը։

Մենք հրավիրում ենք 1997 թ. մրցույթի մասնակիցներին ներկայացնելու հոդվածներ հետեւյալ սահմանված կարգերից մեկում կամ բոլոր երեքում.

1. Մարդը եւ հասարակությունը՝ լայն հասարակական հնչողություն ունեցող հոդված։
2. Լրագրողական հետաքննություն՝ ոճով հոդված։
3. Հայաստանը անցումային տնտեսության ժամանակաշրջանում՝ վերլուծություն։

Բացի այդ, լավագույն հոդվածի համար հատուկ մրցանակ է սահմանել ՄԱԿ-ի հասարակական տեղեկատվության բաժինը։ Մրցանակի գումարային մասը կազմում է հազար դոլար։

Նախատեսվում է մյուս տարի ընդլայնել մրցույթի շրջանակները՝ ներառելով գիտությունը եւ առողջապահությունը, բնապահպանությունը, մշակույթն ու սպորտը։

Փետրվարի 27-ին հիմնադիր կոմիտեն ընտրեց մրցանակաբաշխության հանձնաժողով հետեւյալ կազմով. պրն Հակոբ Ավետիքյան, «Ազգ» օրաթերթի խմբագիր, պրն Վալերի Ռուբեն Սաթյան, «Վրեմյա» թերթի խմբագիր, պրն Մեսրոպ Հարությունյան, «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի խմբագիր, տիկին Մարինա Քյուրքչյան, հասարակագետ, պրն Լեւոն Ներսեսյան, Սախարովի մարդու իրավունքների հիմնադրամի տնօրեն։

Լրագրողները կարող են մինչեւ 1997 թ. ապրիլի 15-ը ՄԱԿ-ի հասարակական տեղեկատվության բաժին ներկայացնել մեկից երեք հոդված, որոնք լույս են տեսել 1996 թ. ապրիլից մինչեւ 1997 թ. ապրիլ ամիսը։ 1997 թ. մարտի 17-ին, ժամը 10:00 ՄԱԿ-ի գրադարանում հրավիրվում է այս մրցակցությանը նվիրված կոնֆերանս։ Զանգահարել ՄԱԿ-ի հասարակական տեղեկատվության բաժին 56-02-12 հեռախոսահամարով։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ մարզական

ՍՓՅՈՒՌՔ

Լիբանանահայ բասկետբոլը կործանման եզրին

Լիբանանի առաջնությունը նոր մրցակարգով

Լիբանանի բասկետբոլի առաջնությունն ընթանում է թեժ պայքարում։ Ամերիկյան արհեստավարժ բասկետբոլի լիգայի (NBA) օրինակով, մրցաշարի երկրորդ շրջանում չորս լավագույն ակումբները շրջանաձեւ մրցակարգով կռուեն հաղթողին։ Նման մրցակարգը նոր է լիբանանյան բասկետբոլում։ Այն ընդունվել է երկրի բասկետբոլի ֆեդերացիայում տեղի ունեցած փոփոխություններից հետո, երբ հրաժարական տվեց ֆեդերացիայի նախագահ Թոնի Խուրին...

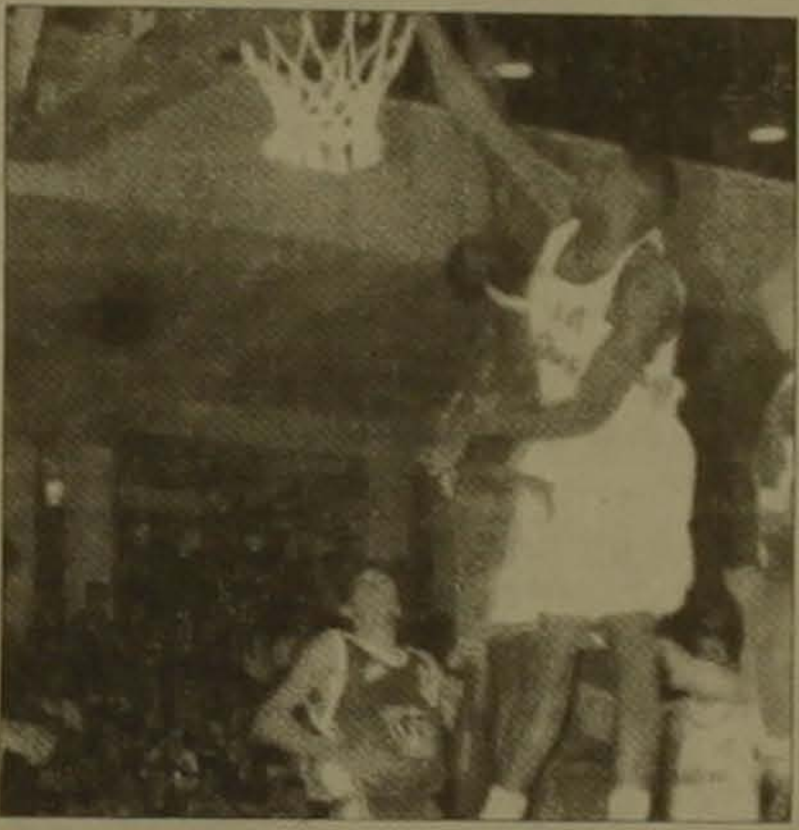

ՀՄԸՄ հայկական ակումբը, ցավոք, զրկվել է վճռական փուլում պայքարելու իրավունքից։ Դրա պատճառ հանդիսացան թիմի ղեկավարության կողմից սխալները։ Մասնավորապես, ձերբազատվելով հայ բասկետբոլիստներ Հայկ Սայադյանից եւ Արմեն Հովհաննիսյանից, թիմն անկարող դարձավ լուրջ դիմադրություն ցույց տալ արաբական ուժեղագույն արհեստավարժ ակումբներին։ Իսկ ՀԵԸ «Անդրանիկ» ակումբը, որի կազմում հայազգի ուժեղագույն բասկետբոլիստներից հանդես է գալիս միայն Տիգրան Կյոքչյանը, մեծամասամբ կամերունցի հսկա Քրիսի ջանքերով կրկին ուժեղագույն քառյակի շարքում է, պայքարելով հաղթողի կոչման համար։ Այս մրցաշրջանում լիբանանյան թիմերից հատկապես լավ տպավորություն թողեցին երկրի նախկին չեմպիոններ «Հիքմեն», «Քահրաբան», «Ռիադին», «Թադամոնը» եւ «Շաբաբ-Ղբեյրին»։

Լիբանանի ազգային հավաքականի գլխավոր մարզիչ, սիրիացի Ույկալյա Ջալումը որոշել է ազգային հավաքականի վերջնական կազմը, որի մեջ ոչ մի հայ մարզիկ չի ընդգրկվել։

Այսպիսով լիբանանահայ բասկետբոլը աստիճանաբար կործանման է դատապարտվում։ Իսկ կար ժամանակ, երբ Լիբանանի չեմպիոնի կոչման վիճարկումը եւ գավաթի խաղարկությունը հայկական ակումբներ ՀՄԸՄ-ի, ՀԵԸ «Անդրանիկ» եւ ՀՄՄ-ի մենաշնորհն էր։

Հ. ՄՈՍԿՈՖՅԱՆ
Բեյրութ

Արժե՞ մեկնել Ալբանիա

Ինչպես հայտնի է, վերջին օրերին կտրուկ սրվել է քաղաքական իրադրությունը Ալբանիայում։ Այս երկիրը քաղաքացիական պատերազմի շեմին է։ Ալբանիայի հարավում բախումներ են տեղի ունեցել կառավարական զորքերի եւ ըմբոստների միջեւ։ Նման իրավիճակը քննարկման առարկա է դարձել ոչ միայն քաղաքական շրջանակներում։ Այսպես, Գերմանիայի ֆուտբոլի միության ղեկավարությունը հանդես է եկել հերթական, արդեն համառ դիմումով՝ հետաձգելու աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարի եվրոպական 9-րդ ենթախմբի հանդիպումը Գերմանիայի եւ Ալբանիայի հավաքականների միջեւ, որը պետք է կայանա մարտի 26-ին, Տիրանայում։ Մեկ շաբաթ անց՝ ապրիլի 2-ին, ալբանացիները հյուրընկալելու են Ուկրաինայի ընտրանուն։ Հիշեցնենք, որ նույն ենթախմբում են ընդգրկված եւ ալբանացի ֆուտբոլիստների հետ ուժերն են չափելու նաեւ Հայաստանի ազգային հավաքականի ֆուտբոլիստները։ Սակայն մեր մարզիկներն անցյալ տարվա աշնանը արդեն մրցել են Տիրանայում եւ պատասխան խաղը կայանալու է Երեւանում։

«Ալբանիայի տարածքում արտակարգ դրություն մտցնելու պատճառով այնտեղ հնարավոր չէ ֆուտբոլ խաղալ։ Իմ կարծիքով, նորմալ կլինի, եթե այդ հանդիպումները կայանային հարեւան երկրում՝ Իտալիայում։ Որպես պահեստային տարբերակ կարող ենք առաջարկել Ավստրիան կամ Հունաստանը», մասնավորապես հայտարարել է Եվրոպայի չեմպիոնների մենեջեր Բերնդ Պֆաֆֆը։

Իսկ Ուկրաինայի հավաքականը պատրաստվում է հանդես գալ Ալբանիայի հավաքականի դեմ նրա դաշտում, ինչպես եւ նախատեսված է խաղացանկով մարտի 29-ին։ Այդ մասին լրագրողներին հայտնել է երկրի ազգային ֆեդերացիայի նախագահ Վալերի Պուստովոյտենկոն։ Նա նշել է նաեւ, որ չնայած երկրում արտակարգ իրավիճակ է սահմանվել, այս բալկանյան երկրի իշխանությունները երաշխավորել են անվտանգության բոլոր միջոցների ապահովումը։ Բացի այդ, Ուկրաինայի արտաքին գործերի նախարարությունը ստացել է Ռուսաստանում եւ Լեհաստանում Ալբանիայի դեսպանատների հավաստիացումը, որ մինչ հանդիպումը, դրա ընթացքում եւ հետո Տիրանայում իրավիճակն ամբողջովին հսկողության տակ կլինի։

1998 Թ.

Ֆրանսիան նախապատրաստվում է ֆուտբոլի աշխարհի առաջնությանը

Ֆրանսիայի մրցաշար՝ կամ ինչպես այն արդեն հասցրել են անվանել լրագրողները, «Զորսի մրցաշարը» կդառնա 1998 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության նախապատրաստման գլխավոր փորձը։ Այդ մասին հայտարարեցին տարվա գլխավոր ֆուտբոլային մրցաշարի կազմակերպիչները Փարիզի քաղաքապետարանում կայացած ասուլիսում։ Ստուգատեսին կմասնակցեն աշխարհի չեմպիոն Բրազիլիայի հավաքականը, փոխչեմպիոն Իտալիան, ինչպես նաեւ Անգլիայի եւ Ֆրանսիայի ընտրանիները։

«Զորսի մրցաշարը» կանցկացվի 1997 թ. հունիսի 3-11-ը, այսինքն աշխարհի առաջնությունից ուղիղ մեկ տարի առաջ։ Հանդիպումները տեղի կունենան աշխարհի առաջնությունն ընդունող 10 քաղաքներից հինգում՝ Լանսում, Լիոնում, Մոնպելիեում, Նանտում եւ Փարիզում։ Մասնակից թիմերը կպայքարեն 5 մլն ֆրանկ (մոտ 1 մլն դոլար) մրցանակի համար։ Ինչպես նշել է 1998 թ. առաջնության կազմկոմիտեի համանախագահ Միշել Պլատինին, «Զորսի մրցաշարը» հնարավորություն կտա ստուգել այդ քաղաքների պատրաստությունը աշխարհի առաջնությանը։

Մրցաշարում ամենամեծ «ծանրաբեռնվածությունը» կընկնի Լիոնի վրա, որը կընդունի երկու հանդիպումներ, բացման խաղը Ֆրանսիա-Բրազիլիա եւ անցյալ առաջնության «ռեւանշ հանդիպումը» Բրազիլիա-Իտալիա։ Կազմակերպիչները [illegible] հենց Լիոնում բոլոր ծառայությունները՝ հեռուստակապի միջոցները, համակարգչային կենտրոնը, մամլո կենտրոնը կաշխատեն աշխարհի առաջնության ծրագրով։ Լիոնի օրինակով կստուգվի բոլոր ծառայությունների համագործակցությունը մասնակիցների եւ հյուրերի անվտանգությունը ապահովելու ուղղությամբ։

Ինչպես ասուլիսում նշել է ՖԻՖԱ-ի գլխավոր քարտուղար Զեպպ Բլատերը, մրցաշարում կշարունակվի փորձը, որի ժամանակ եզրային եւ գլխավոր մրցավարները իրար հետ կապ կպահպանեն ռադիոհեռախոսի միջոցով։

«Զորսի մրցաշարի» խաղացանկը

3. 06. Լիոն. Ֆրանսիա-Բրազիլիա
4. 06. Նանտ. Իտալիա-Անգլիա
7. 06. Մոնպելիե. Ֆրանսիա-Անգլիա
8. 06. Լիոն. Բրազիլիա-Իտալիա
10. 06. Լանս. Բրազիլիա-Անգլիա
11. 06. Փարիզ. Ֆրանսիա-Իտալիա

ԵՐԵՎԱՆ

Հանրապետական առաջնությունները հետաձգվել են

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Կառավարության կողմից ֆինանսավորման ընդհատման պատճառով անորոշ ժամանակով հետաձգվել են հանրապետական բոլոր առաջնությունները ու մրցաշարերը, որոնք նախնական գրաֆիկով պետք է մեկնարկեին մարտ ամսից։ Առայժմ հայտնի չէ, թե երբ կկայանան ազատ եւ հունահռոմեական ըմբշամարտերի, ձյուդոյի, բռնցքամարտի, ծանրամարտի հանրապետական առաջնությունները։ Բացի ուժեղագույններին ի հայտ բերելուց դրանք ավանդաբար հանդիսանում էին նաեւ աշխարհի կամ Եվրոպայի առաջնությունների նախնական ու նախընտրական փուլեր մի շարք մարզաձեւերում հանրապետության հավաքականը համալրելու առումով։

ՀՀ սպորտվարչության հաղորդման համաձայն, այս տարվա առաջին եռամսյակի համար նախատեսված էր ստանալ 65 մլն դրամ ֆինանսավորում, սակայն ստացվել է միայն 10 մլն դրամ։ Այժմ միջազգային ստուգատեսներում հայ առաջատար մարզիկների մասնակցությունը կախված է անհատ հովանավորների ու ձեռներեցների բարի կամքից։

ՀԱՄԱՌՈՏ

Սանկտ Պետերբուրգում օլիմպիական խաղեր չեն անցկացվի

7 ՄԱՐՏ, RFI. Օլիմպիական խաղերի կազմակերպիչներն այսօր Ժնեւում անվանեցին եզրափակիչ հասած այն 5 քաղաքները, որոնց թվից պետք է ընտրվի 2004 թվականին տեղի ունենալիք օլիմպիական խաղերի անցկացման վայրը։ Դրանք են՝ Աթենքը, Բուենոս Այրեսը, Քեյփթաունը, Հռոմը եւ Ստոկհոլմը։ Մյուս քաղաքների հույսերը, այդ թվում նաեւ Սանկտ Պետերբուրգինը՝ չարդարացան։ 2004 թվականի օլիմպիական խաղերի անցկացման վայրի մասին վերջնական որոշումը կընդունվի Լոզանում, սեպտեմբերի 5-ին։

Լաս Վեգասում կմրցեն բռնցքամարտի գերմարտիկները

Երկու լեգենդար մարզիկների ճակատամարտ է անվանվել առաջիկա մրցամարտը (այն նշանակված է ապրիլի 12-ին), որում կհանդիպեն կիսամիջին քաշի երկու բռնցքամարտիկները՝ Պերնել Ուայտեյկերը եւ Օսկար դե Լյա Հոյին։ Հանդիպումը կկայանա Լաս Վեգասի «Կեսար Պալաս» հյուրանոցի ռինգում, հայտնում է Ֆրանսպրեսը։ Ուայտեյկերը 1984 թ. Լոս Անջելեսի օլիմպիական խաղերի չեմպիոն է, իսկ Լյա Հոյը հաղթել է Սեուլի օլիմպիադա-88-ում։ Այժմ երկուսն էլ արհեստավարժ բռնցքամարտի վառ «աստղեր» են։ Վերջինիս կարծիքով, ներկայումս բռնցքամարտին հարկավոր են գերմարտիկներ, եւ այս առումով առաջին մրցամարտը խոստանում է իրադարձություն դառնալ՝ որոշ չափով ցուցադրական։ Բռնցքամարտի համաշխարհային խորհուրդը եւս գտնում է, որ դա փայլուն մենամարտ կլինի։

«Սուբարոյի» անդրանիկ հաղթանակը «Սաֆարիում»

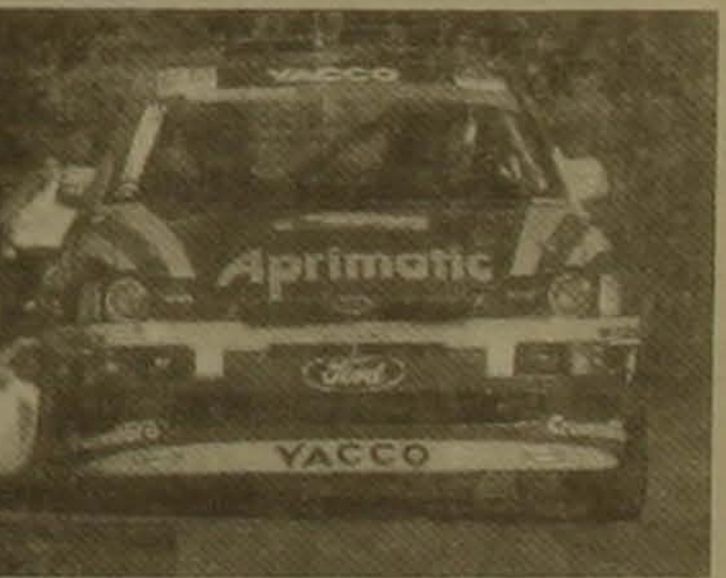

Անգլիացի Քոլին Մակրեյը «Սաֆարի» ռալլիի պատմությունում առաջին հաղթանակը բերեց «Սուբարու» թիմին։ Աշխարհի առաջնության ընդհանուր հաշվարկում թիմը միանձնյա առաջատար դարձավ։ Ավտոարշավի եզրափակիչ փուլում Մակրեյի եւ նրա ղեկավար Նիքի Գրիսի մեքենան վերջնագիծը հատեց տուգանային ժամանակով՝ 11 ժամ 29 րոպե։ Երկրորդ ժամանակը ցույց տվեց բրիտանական մեկ այլ անձնակազմ (Ռիչարդ Բերնս, Ռոբերտ Ռեյդ), որը ներկայացնում էր «Միցուբիսին»։ «Այս մրցումները շահելու մասին երազում է յուրաքանչյուր թիմ, քանզի սա շատ կարեւոր մարզական իրադարձություն է», մրցարշավի ավարտից հետո ասել է Քոլին Մակրեյը։ 28-ամյա ընդմիջումից հետո կրկին «Սաֆարիի» երթուղի էր դուրս եկել լեհ հայտնի ավտոարշավորդ Սադիսլավ Լասադան, որն այս անգամ գրավեց 11-րդ տեղը։ «Տարիների ընթացքում ավտոարշավը փոխվել է, բայց չի հեշտացել», խոստովանել է վաստակած Լասադան։

ՄԱԼԱՅԶԻԱ

Միջազգային մրցաշարը՝ չինացիների հաղթանակով

Չինաստանի հավաքականը շահեց Մալայզիայի մայրաքաղաք Կուալա Լումպուրում ավարտված DUNHILL CUP ֆուտբոլի միջազգային մրցաշարը, որին մասնակցում էին 8 թիմեր։ Եզրափակիչում չին ֆուտբոլիստները 3-0 հաշվով ջախջախեցին Բոսնիա-Հերցեգովինայի մարզիկներին եւ նվաճեցին 100 հազար դոլար մրցանակը։ Պարտված թիմը կրկնակի քիչ գումար ստացավ։ Ավելացնենք, որ կիսաեզրափակիչում չինացիները 3-1 հաշվով պարտության էին մատնել Զիմբաբվեի հավաքականին, իսկ բոսնիացիները հաղթել էին Մալայզիայի ֆուտբոլիստներին (1-0)։

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
3 սենյականոց
բնակարան (93/քմ)
Նորքի 5-րդ զանգվածում.
հեռախոսներ՝
64-88-85 63-03-47

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
1 սենյականոց
բնակարան (52/քմ)
Վարդանանց փողոցում,
հեռախոս՝
26-26-22

digitised by A.R.A.R.@

Լոտոհոլ

վիճակախաղի 10 խաղարկության արդյունքները ըստ տարբերակների

1	2	3	4	5
33	0	21	36	6

«ԼՈՏՈՀՈԼԸ» ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ՁԵԶ
Լենինգրադյան 48, տոմսավաճառի կրպակներ. Հեռ. 39-11-23, 39-14-81

«Լոտոհոլ» վիճակախաղի իրային շահումների աղյուսակ

05 մարտի 1997 թ. 1 Երեւան

«Լոտոհոլի» 1-9 խաղարկություններին մասնակցած եւ չշահած տոմսերի համար

Տոմսի սերիա	Տոմսի համարը	Իրային շահման անվանումը	Գինը ԱՄՆ դոլլարով
001	008467	Երաժշտական կենտրոն	368
001	014598	Հեռուստացույց-62	1000
001	020563	Տեսամագնիտոֆոն	322
001	036765	Փոշեծծիչ	145
001	046130	Փոշեծծիչ	145
001	052960	Փոշեծծիչ	145
001	053557	Տեսախցիկ	880
001	073556	Միկրո-ալիքային վառարան	396
001	090813	Հեռուստացույց-50	347
001	095584	Փոշեծծիչ	145

Ծանոթություն.
Հայտնում ենք «Լոտոհոլի» մասնակիցներին, որ սկսած 01 սերիայից, խաղարկված եւ չշահած տոմսերը մասնակցում են ամենամսյա բոլոր իրային խաղարկություններին:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաճառվում է 100 տոկոսանոց բամբակյա իրանական բրեզենտ:
Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել
27-70-76
22-37-70
59-93-94

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

կիսակառույց երկհարկանի տուն Նոր Արեշ 31 փողոցում:
Հեռ. 45-59-99

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց սեփական տուն Ներքին Չարբախի բաղամասում, կից հողամասում ունի նաեւ առանձին կառուցված տան հիմքեր:
Հեռ. 48-91-64

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ալի Խալիլին կորցրել է անձնագիրը:
Գտնելու դեպքում խնդրում են զանգահարել
53-26-63, 56-00-08:

ՄԱՐՏԻ 8-ԻՆ ԾԱՂԿԻ ԳՆԵՐԸ

«Բարբիկոն Ֆլորա սերվիսում»

ՎԱՐԴ	500-800 ԴՐ.
ՔՐԻԶԱՆԹԵՄ	600-800 ԴՐ.
ԿԱԿԱՉ	500 ԴՐ.
ՀԻՐԻԿ	500 ԴՐ.
ԽՈԼՈՐՁ	600-800 ԴՐ.

Կլինեն նաեւ ՇՈՒՇԱՆ, ԱՆՏՈՒՐԻՈՒՄ, ԴՐԱԽՏԻ ԹՌՉՈՒՆ եւ այլ էկզոտիկ ծաղիկներ

Հայտարարություն

ԱՄՔՈՐ-ը մտադիր է տենդերի միջոցով վաճառել ԱՄՆ արտադրության բարձրորակ բուսական յուղ այն անձանց, ովքեր կներկայացնեն ամենաբարձր գները: Գնորդներին հավասար հնարավորություններ կտրվեն ապրանքի ձեռքբերման համար:
Տենդերի մասնակիցները իրենց գները պետք է ներկայացնեն կնքված ծրարներով: Գների լրացման համար թերթիկները, ինչպես նաեւ լրացուցիչ տեղեկատվություն որակի և տենդերի անցկացման պայմանների մասին կարող եք ստանալ **ԱՄՔՈՐ**-ի գրասենյակից:
Գները պետք է ներկայացվեն **ԱՄՔՈՐ**-ի գրասենյակ մինչև 1997 թ. մարտի 13-ի ժամը 16-ը:
Գները ներկայացնողներին տրվեն ստացականներ, որոնցով նրանք կարող են ներկայանալ գների ծրարների բացման ժողովին մարտի 14-ին ժամը 11-ին «Հայնախարեդեն» պետձեռնարկության վարչական շենք, ք. Արովյան, Արզնու խճուղի 1 հասցեով:
ԱՄՔՈՐ-ը կհայտարարի տենդերի հաղթողին (հաղթողներին) ժողովի ավարտին: Հաղթած գնորդները պետք է անմիջապես վճարեն յուղի ընդհանուր արժեքի 10% որպես գործարքի իրականացման դեպոզիտ:

Սպասում ենք Ձեր մասնակցությանը:

Մեր հասցեն. Վ. Վահրոյան, 1 նրբանցք, տուն 19. Հեռ. 27-51-71, 22-15-05

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի տան չենքի 1-ին հարկում, Դեմիրճյան 17 շենք.
Հեռախոսներ՝
58-18-41, 52-30-56

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան (ընդհ. մակ. 95 քմ, բնակ. մակ. 65 քմ) տան չենքի 4 րդ հարկում: Ունի վերնահարկ (45 քմ): Ընդհ. մակ. 140 քմ: Գտնվում է Աջափնյակում, Հանի նկատմամբի մոտ.
Հեռ. 581841, 342586

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

■ 3 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի տան չենքի 5-րդ հարկում 70/50 քմ ավտոտնակով: Հրաչյա Քոչար 23 (նախկին Չեկի խանութի մոտ)
■ Ավտոմեքենա ВАЗ 2106
Հեռախոս 22-42-68

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Առանձնատուն 80 քառ. մ ներքին ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:
Զանգահարել 27-22-57 ժամը 10-16, 58-33-26 ժամը 18-23

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի հատուկ դասընթացների բաժինը

ներկայացնում է

իր առաջիկա անգլերենի ուսումնական ծրագրերը

Անգլերենի չորրորդ փուլ
Մարտի 17-ից մինչեւ ապրիլի 25-ը
Երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 17:00-20:15
Վարձը 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ մարտի 10-ը

Գործարար առաջարկների գրագրություն
Մարտի 18-ից մինչեւ ապրիլի 24-ը
Երեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերին, ժամը 17:00-20:15
Վարձը 70 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ մարտի 10-ը

Անգլերենի առաջին փուլ
Ապրիլի 28-ից մինչեւ հունիսի 6-ը
Երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 17:00-20:15
Վարձը 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ ապրիլի 21-ը

Զրուցավարություն
Ապրիլի 29-ից մինչեւ հունիսի 5-ը
Երեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերին, ժամը 17:00-20:15
Վարձը 70 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ ապրիլի 21-ը

- *Դասընթացների գրանցումը եւ վճարումը տեղի կունենա Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում, 19ա սենյակում*
- *Յուրաքանչյուր դասընթացին կընդգրկվեն առաջին 15 դիմորդները*
- *Դասընթացները կանցկացվեն Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում:*

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 27-16-58:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երևան քաղաքի հեռախոսային ցանցի վերակառուցման և վերազինման աշխատանքները արդյունավետ զարգացնելու, նոր հեռախոսահամարի իրական պահանջարկը որոշելու նպատակով **«ԱրմենՏել»** համատեղ ձեռնարկությունը անցկացնում է նոր հեռախոսահամարներ տրամադրելու դիմումների ընդունման և հաշվառման գործընթացը: Դիմումների ձևերը կարող եք ստանալ և լրացնել (անձնագիրը պարտադիր է) Երևանի հեռախոսային ցանցի ԱՀԿ-ների բաժանորդների սպասարկման համապատասխան բաժիններում ժամը 9:00 - 16:30, ընդմիջում 12:00 - 13:00:

Հասցեները

- Բաժանորդների սպասարկման կենտրոնական բաժին Չարենցի 76, Երևան
- 55 / 57 ԱՀԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին, Չարենցի 76, Երևան
- 22 / 26 / 27 ԱՀԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին, Գյուլբեկյան 26, Երևան
- 23/24 / 25 / 28 ԱՀԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին, Բաբայան 29 (էլ. ցանցի հարևանությամբ)
- 61 / 62 ԱՀԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին, Աճառյան 1նրբ. փող. N6, Երևան
- 45 / 47 / 47ա ԱՀԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին, Նոր-Արեշ 5-րդ փող., 20 շենք, Երևան
- 52 / 53 / 56 / 58 ԱՀԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին, Նալբանդյան 28, Երևան
- 34 / 35 / 39 ԱՀԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին, Բաշինջաղյան 177, Երևան
- 42 / 44 / 46 / 48 ԱՀԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին, Հ. Հովսեփյան N 15, Երևան
- 72 / 73 / 74 / 77 ԱՀԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին, Օգանովի փող., Հարավ Արևմտյան թաղամաս (Ունիվերսամի մոտ), Երևան
- 63 / 64 / 65 ԱՀԿ բաժանորդների սպասարկման բաժին, Ն. Ստեփանյանի 1 Նորքի 2-րդ զանգված

«ԱրմենՏել» ՀՁ
ԵՀՑ Բաժանորդների սպասարկման տնօրինություն

Դ Ի Մ Ո Ւ Մ No
Հեռախոսի տեղադրման վերաբերյալ

Դիմող ______________________
/Անուն, Ազգանուն/
Հասցե ______________________
Անձնագիր ______________________
/Սերիա, համար/
"____" ____________ 1997թ ____________
/Դիմողի ստորագրությունը/

Ս Տ Ա Ց Ա Կ Ա Ն

Դիմումի No ______ "____" ____________ 1997թ

ԵՀՑ Բաժանորդների սպասարկման տնօրինություն

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿԻ ԵՎ ՊԱՀԱՆՋԱՐԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԵՌԱԽՈՍՈՎ 589167, 581351

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան. Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատվեր 533. Տպաքանակը 3000. Ստորագրված է տպագրության 7. 03. 1997. Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@